Galambos Bernadett

December

Havas, talpas, vén csizmás úr,
itt van a December!
Hideg széllel, nagykabáttal
megérkezett, hidd el!

Megcsípi az orrod hegyét,
elhozta a náthát,
húzd be jól a nagykabátod,
vegyél meleg sapkát!

Beterített takaróval
búzaföldet, szántót.
Mikulásnak integet most,
várjuk a rézszánkót!

Varga Domokos

Didergető december

A fák nem fáznak. Úgy legalábbis nem, ahogy az állatok, emberek. Nem vacognak, nem dideregnek, nem gémberednek meg. Nem fáj nekik a hideg, ha belepusztulnak se.

A mi erdei fáink ritkán is pusztulnak bele a télbe. A kényesebb gyümölcsfák – mint amilyen a diófa, a mandulafa – könnyen kifagynak kemény teleken, kivált fiatalkorukban. De a bükkfák, a tölgyfák, a nyírfák, a fenyőfák? Ők bírják. Kevésbé bírnák, ha annyi víz volna a törzsükben, ágaikban, mint tavasztól őszig: akkor rakásra repedeznének. Lombhullás előtt azonban a gyökerek már alig vesznek fel vizet, a levelek viszont búcsúzóra még elpárologtatják a fölösleget.

A fenyőfák télire sem vetkeznek ki tűleveleikből – kivéve a vörösfenyőt –, de azért ők is megalusszák téli álmukat. Gyökereik nem küldenek vizet a magasba, leveleikben nem készül keményítő, hajtásaik nem nőnek, törzsük nem vastagszik: őszi önmagukat őrzik tavaszig.

Ők állva alusznak. A többi fa is. A föld alatti üregeikbe bújt borzok: fekve. Az avar közt kushadó sündisznók: összegömbölyödve. A fák ágain pihenő pelék: összehúzódzkodva, farkukat a fejük fölé csapva.

A mókusok is el-elszundítanak gondosan befedett fészkükben, de csak napokra. Aztán mennek megint enni, járnak rá a készre, amit ősszel szedtek össze.

Egy mókus megáll az egyik ágon, fülét hegyezi. Mi ez a gyanús, távoli nesz?

A hegy déli oldalán muflonkosok mérkőznek egymással, hevesen rohannak neki ellenfelük fejének, csattogtatják csigás szarvaikat.

Ha beáll az igazi harapós hideg, az aztán a muflonokat is lecsihasztja. Akkor már egy vadnak sincs ugráló, rohanó kedve. Ha pedig a hó is leesik, a csülkig érő, mély hó: beköszöntenek az igazi szűk napok. Ha aztán még a szél is feltámad, ha fagyos fergetegek zúgatják a fákat, űzik a vacogó vadakat, akkor igazán itt az ítélet ideje.

Suhog az ostor, suhog a szél,
falkányi szarvast terel a tél.

Suhog az ostor, sziszeg a fagy,
reménytelenül rohan a had.

Hegyes hófúvás nyilaival
versenyt vágtatva tovainal.

Tova, de hova? Nagy a világ,
mégis meg újra elibe vág

a hajszolt hadnak vadul a tél:
suhog az ostor, suhog a szél.

Lesz-e még tavasz? Jönnek-e még jobb idők?

A fák nem tudják, jönnek-e. Ésszel a vadak sem tudják. A madarak sem. Az ősi ösztön diktálja csak nekik: kitartani, kitartani!

Azt sem tudják, hogy vége az óévnek. Azt sem, hogy kezdődik az új. Csak annyit éreznek, de azt a bőrükön: nem szűnik a hideg.

Kerek egy ég alatt kerek egy istenfa, kerek istenfának szép tizenkét ága…

A tizenkettedik ág éppoly havas, deres, éppoly zúzmarától csipkés, mint az első. Rügyei meg sem rezzennek. Csak egy árva cinke gubbaszt rajta, felborzolt tollakkal, mintha itt akarná megvárni, egy ültő helyében, a kikeleti enyhébb időket.

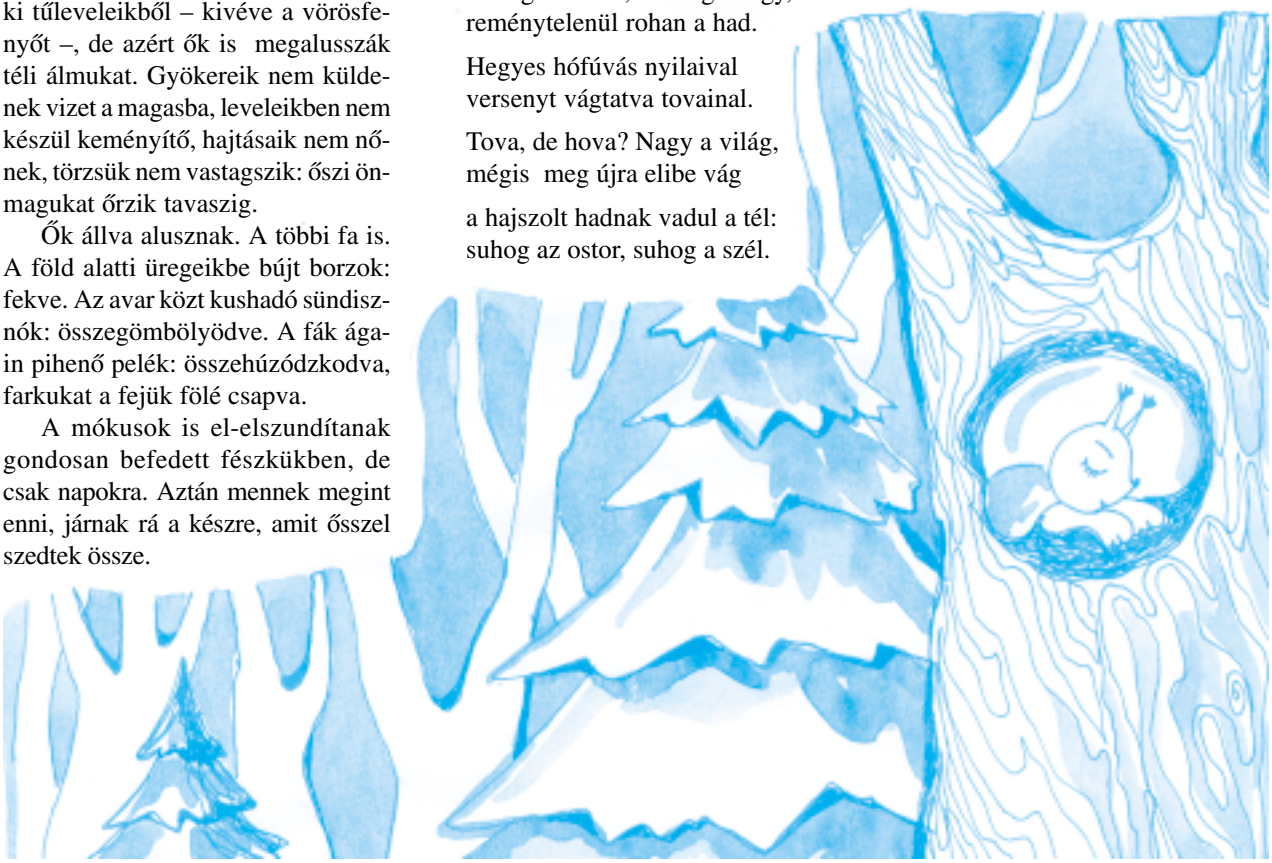

Heinrich Heine

A három királyok Napkeletről...

A három királyok Napkeletről
bezörgettek minden házba:
„Melyik a betlehemi út,
te kedves fiú, te lányka?”

De nem tudta ifjú, és nem tudta vén,
és tovább-ballagtak hárman;
egy csillagocskát követtek ők,
mely tündökölt kedves-vidáman.

És József háza fölött megállt,
ott bementek, meghajoltak;
a kisborjú rítt, a gyermek sírt,
s a három királyok danoltak.

Fazekas Anna fordítása

Zelk Zoltán

Karácsonyi ének

Nem alszik még kis Jézuska,
lágy szalmában fekszik ébren.
Három csillag áll fölötte
mosolyogva fönn az égen.

Szól egy csillag két társának:
„Nem mennénk le Jézuskához?
Melengessük, hátha fázik!…
Keljünk útra jászolához.”

Így beszélnek, jődögélnek
égi útról, földi útra.
Kis Jézuska jászolához
visz a három csillag útja.

És odafent már az ajtón
fűszállal kis bárány tér be
s így szól: „E füvecskét hoztam
én Jézuska örömére.”

Juhász Gyula

Karácsonyi ének

Mért fekszel jászolban, ég királya,
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán, mint csillag-űr szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok* és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyúlt…

Becsesnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
S nem vélted rossznak a zord életet?
Te, kiről zengjük, hogy „megszületett”!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyújts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

*nárdusok** – illatos kenőcs vagy olaj

Weinrauch Katalin

Emberi templom

Templomok kőfalát
idő rombolhatja,
ledönti háború,
ár jön alattomba'…
Megindulhat a föld,
leomló fal porlik,
Emberi templom az,
mit megőriz a Hit.

Az Atya temploma,
ha lelkünkben épül,
s Istennek ad szállást
bűnös szándék nélkül,
legyőz minden gonoszt,
mert Emberi templom,
kétkedőkkel szemben
vár, erőd, hatalom.

Az Úr szava törvény;
Isten bizonysága:
három napot kért Ő,
s felépül temploma…
Nem kőből, márványból,
s lám, még ma is fennáll:
hitre alapozva,
szilárdabb sziklánál!

Csanádi Imre

Karácsony fája

Gyerekhangra

A karácsony akkor szép,
Hogyha fehér hóba lép, –
Nem is sárba, latyakba…
Ropog a hó alatta.

Hegyek hátán zöld fenyő,
Kis madárnak pihenő, –
Búcsúzik a madártól,
Őzikéktől elpártol.

Beszegődik, beáll csak
Szép karácsony fájának;
Derét-havát lerázza,
Áll csillogva, szikrázva.

Ahány gyertya, mind égjen,
Karácsonyi szépségben.

Zacharias Topélius

Kis karácsonyi dal

Kapunk előtt áll karácsony,
kopogtat a kapufán:
Nyissatok ajtót, gyerekek,
fázik a bokám!
Fiatalok és öregek,
nem könnyű a kosaram.
Bejöhetnék melegedni,
nagyon meghűtöttem magam.

Tessék bejönni, kedves karácsony!

Fehér József András fordítása

Birtalan Ferenc

Télköszöntő

Elment a fákkal
csúful a szél,
hintázik árván
pár vén falevél.

Szürke ég sző nagy
hószínű inget.
Szerelmes-gyöngén
befödi mindet.

Alusznak, díszes
ünnep az álom.
Gyertyák gyulladnak,
itt a karácsony.

Tordon Ákos

Csodavonat

Ezermester nagyapám egy hosszú téli éjszakán ezermesterműhelyében nagy erdőnek fájából, fenyőfának illatos deszkájából kicsi favonatot ügyeskedett. Kicsi mozdonyhoz kicsi kocsikat, a kicsi kocsikhoz kicsi kerekeket. S mert igazi ezermester volt nagyapám, igazi kis csodavonatot eszkábált, amelyik még füttyentett is, s hozzá az igazi nagy mozdonyfüttynél szebben, mert füttye – madárfütty volt.

Reggelre elkészült a kis vonat, s amikor én felébredtem: ott találtam a dunnám tetejében. Megörültem szívemből, hát még amikor meghallottam nagyapámtól, hogy ez a csodavonat éppen oda röpít engem, ahová kívánkozom!

Mert bizony én akkor beteg voltam! Az ágyat őriztem már jó ideje, s még az udvarunk is a messzinél messzebb volt nekem. Hogyne csillant volna fel a szemem!

– Kipróbálhatod tüstént… – mondta dörmögő hangján nagyapám. – Hát hová is szeretnél most utazni?

Az ablak felé néztem. Szürke és ködös reggel köszöntött be. A télre gondoltam. A késlekedő, havas, fehér télre. Miért késik? Miért nem jön?!

– Télapóhoz – feleltem, s úgy láttam, nagyapámnak váratlanul felcsillant a szeme, s ha jól hallottam, a kis vonat is kettőt-hármat füttyentett örömében.

– Helyes, fiú! Akkor indulunk – mondta a nagyapám. – Hunyd be csak a szemed.

Én már-már engedelmeskedtem, amikor eszembe jutott kicsi fehér mackóm: hátha ő is szeretné látni Télapót?!

Beültettem hát az erdő fájából való kicsi vonat kicsi kocsijába, és becsuktam a szemem.

Hegynek föl, hegynek le, tekergős-kanyargós úton pöfögött velünk a csodavonat messze-messzire. Tó mellett is mentünk, tenger partján is futott velünk, talán éppen az Óperenciás-tenger partján. Kerültünk erre, fordultunk arra, s nem tellett sok időbe, megérkeztünk Télapó házához.

Palotának is beillő nagy, hófehér ház volt. De csukva volt az ajtaja, ablaka. Még az ablaktábla is csukva volt szorosan, gondosan.

„Hej-haj – tűnődtem. – Hol lehet Télapó?" Mert hogy üres a ház, abban nem kételkedtem.

Búsulásomban el is mentem volna, ha nem erősködik kicsi fehér mackóm, hogy hortyogást, szuszogást hall kiszüremleni a házból. Hegyeztem én is a fülem, s valóban, mintha távoli hegyi patak muzsikás moraját hallanám.

Megzörgettem az ajtót, az ablakot. Egyszer, kétszer, háromszor.

Az első zörgetésre kedvesen csilingelő hangocska szólt:

– Ki az? Mi baj?

A második zörgetésre egy zsörtölődő asszonyhang szólt:

– Nézze meg az ember! Tán a ház ég?!

A harmadik zörgetésre férfiember hangja felelt:

– Ejnye, ejnye! Elaludtunk!

Az első hang Jégvirág hangja volt, a második Zúzmara nénié, a harmadik pedig Télapóé.

– Bizony, alaposan elaludtál, kedves Télapó! Várva vár már minden gyerek! – kiáltottuk be a mackómmal.

Nosza, lett erre bent nagy kapkodás, tevés-vevés, jövés-menés, nagy sietés.

– Gyorsabban, gyorsabban! – hallottam Télapó hangját.

Aztán nyílt is hamarosan az ajtó, ő állt a küszöbön. Bekecsben, kucsmában, piros bőrcsizmában.

– Köszönöm, fiacskám, hogy felébresztettél! – mondta. – Bizony, nagy galiba lett volna abból, ha nem jössz! Talán csak húsvétkor ébredtem volna fel! Ejnye, ejnye… bizony még sohasem aludtam el.

Azzal két tenyeréből tölcsért formálva a szája elé, nagyot kiáltott:

– Jó szolgáim, hóemberek, siessetek, siessetek!

Erre a Télapó háza körüli hókupacok mind megrázkódtak, megmozdultak, s helyre hóemberekké lettek, még a pléhköcsög sem hiányzott a fejükről. Siettek, ahogy tellett tőlük. Honnét, honnét nem, tizenkét csodaszép, hófehér színezüst agancsú hím szarvast vezettek

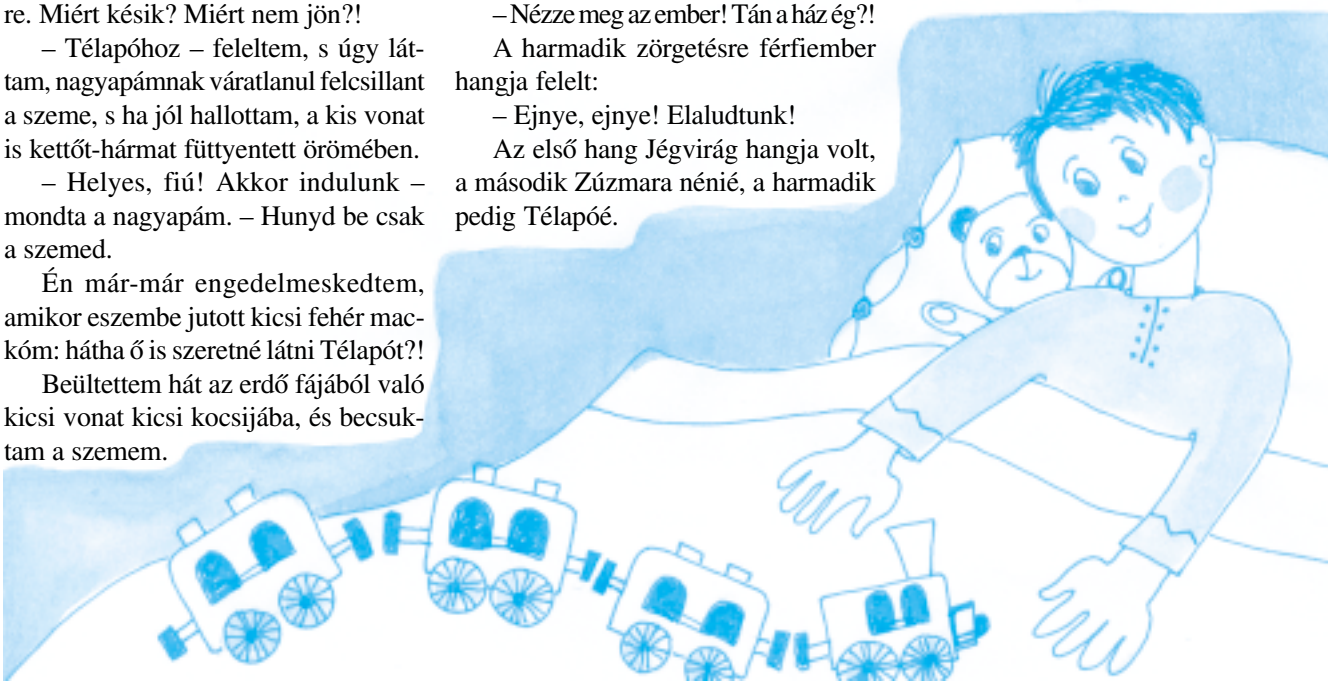

elő, felszerszámozták gyémántos szerszámmal, és befogták Télapó színezüst szánjába mind a tizenkettőt. Ezüst szánCsengők csengtek-bongtak, és Télapó türelmetlenül kiáltott be a házba:

– Jöjj már, Zúzmara lelkem, siess, kis Jégvirág!

– Jövünk már, jövünk! – dohogott Zúzmara néne, s valóban nemsokára jött is Jégvirággal, de még beletellett jó időbe, amíg felült a szánra, mert minden ajtót hétszer zárt be, és minden kulcsot más-más helyre rejtett el.

Télapó addig a hóemberek munkáját vigyázta, akik huszonnégyszer huszonnégy hófehér rénszarvast málháztak fel tenger sok játékkal, tenger sok ajándékkal, amelyek mindegyike majd egy-egy gyermekszívet vidámít fel, s egy-egy gyermekszemet fényesít ki az öröm fényességével.

Mikor Zúzmara néne és a fehérnél fehérebb szépséges szép Jégvirág is fenn ültek a szánon, a legölesebb hóember felkapaszkodott a bakülésre, s hajrá! – már repültek is volna, ha nem int kezével Télapó.

– Hát ezt a kisfiúcskát csak nem hagyjuk itt a kicsi mackójával és a kicsi favonattal?! Ugorj csak a szánba! – szólt hozzám barátságosan.

Zúzmara néne kelletlenül helyet szorított maga mellett, de Télapó nem engedte, hogy oda üljek.

– Megfagynál, kisfiam, Zúzmara néni és Jégvirág között!

Így hát őmellé ültem, s az ő fehér bárányszőrmével bélelt bekecse melengetett az úton, mert bizony hogy reám terítette nagy szívesen.

Szélnél sebesebben repült a szán. Repült felhőknek hátán, a legmagasabb hegynél magasabban! Télapó lengő szakállából millió hópehely hullott, és mi repültünk, repültünk. Olyan sebesen repültünk, hogy szédülni kezdtem, és becsuktam a szememet.

Amikor kinyitottam: az ablakon át fehér arcával bemosolygott a tél. Hópelyhek hulltak, kavarogtak. Dunnám tetején az ezermester nagyapám eszkábálta favonatom madárfüttyel jelezte: hazaérkeztünk. Kicsi fehér mackóm vidáman mosolygott rám, mintha azt mondta volna: „Elhoztuk Télapót!”

Lehet, hogy így volt, lehet, hogy álmodtam. Hogy megbizonyosodjam felőle, meg kellene kérdeznem kicsi fehér mackómat, ő bizonyára emlékezne rá, ha még mindig ott lakna gyermekkorom játékfiókjában.

Tordon Ákos

Télapó hóbundája

Télapónak hóbundája
rongyos lett a sok hordásba,
sok hordásba, viselésbe,
ide-oda sietésbe.

Hópihe táncol a hóesésben,
vásik a bunda a viselésben,
sok viselésben
elvásik,
bizony, jó lenne
már másik.

Ágba akad, tovább szakad,
ám Télapó nagyot kacag:
ha szétszakad, azt se bánja –
több hó hull majd a világra.

Hópihe táncol a hóesésben,
vásik a bunda a viselésben,
sok viselésben
elvásik,
jövőre, megládd!
lesz másik.

Donkó László

Mikulás

Tudom, vatta a bajsza, szakálla,
tudom, apa búját piros palástba!

Tudom, de mégis várom repesve,
sírnék, ha engem meg nem keresne!

Gazdag Erzsi

Karácsonyi kívánság

Karácsonynak ünnepére
azt kívánom:
jégtükrében nézze magát
a Karácsony.

Hóruhában, hófehéren
álljon ottan,
szépségében gyönyörködve,
meghatottan.

Ha megunta nézni magát
jégtükrében,
engedjen rajt korcsolyázni
egész télen.

Hócsipkével díszítse fel
mind a fákat!
Hóembernek adjon havat
hóruhának!

W. H. Davies

A tél szépsége

Ugye, szép a tavasz, mikor
rügy születik s madár dalol?
S ha daluk némul, szép, ugye,
nyáron a méh- s virág-zene?
És nem szép, ha elmúlt a nyár,
hogy a levél, lehullva már,
cipőnk orránál kavarog
vagy sarkunkban ireg-forog?
Most tél van, beállt a patak;
sétálgatok a fák alatt:
öles hóban áll mindegyik,
odvukban mókus aluszik,
s bármely kicsiny az ág, a gally,
mindent fehér szirom takar.
Köszöntlek, tél! Te szépíted,
nagy virággá te építed
ezt a fát, ötven fekete
karját fehérrel vonva be,
míg a gallyakra millió
kis fehér kesztyűt húz a hó.

Szabó Lőrinc fordítása

Április Lajos

Csend

Nem húz az égen több vadlúdcsapat,
szél sem rezzenti künn a bús határt.
Halkan feszül a néma pillanat,
s nézd: száll a hó. Az első. Csendre várt.

Birtalan Ferenc

Hirdetmény!

FIGYELEM! FIGYELEM!
Tekintettel a hóra,
hidegre,
erkélyemen
idényjelleggel, térítésmentesen
működik a
téli madárétterem!

FIGYELEM! FIGYELEM!
Aki olvassa,
aki hallja,
aki jóllakott
és már sokallja,
értesítse a környék szárnyasait,
hogy
bőviben van a mag itt!
Jöhetnek
rigók, verebek, zöldikék, cinkék,
senki se röpül
üres beggyel el innét!

FIGYELEM! FIGYELEM!
Tavaszig nyitva
a madárétterem!
Jöhet,
kinek egy fityingje sincsen!
Köles, szotyola, burizs!
Egyetek
ebből izs, abbul izs!
Jut izs,
marad izs!

FIGYELEM! FIGYELEM!
Minden madár itt legyen!

Holcberger Valéria

Milyen a december?

Nyúlfarknyi nappalok, végtelen éjszakák,
hóvihar, zimankó, didergő, pucér fák…
Sötétség, köd, fagy, hó, zúzmara… December…
Mogorva, rosszkedvű, házsártos vénember!

Szüntelen morcosan rázza a szakállát,
északi forgószél repíti a szánját.
Kopognak a fagyban fogata patái,
hideget lihegnek fehér paripái.

Sörényük zúzmara, csapkod, leng a szélben,
paták alól csillag szikrázik az éjben.
Hajtja a lovait, nógatja december,
havat szór, fagyot fú… Fázik állat, ember.

Fényt éhez a lelkük, jót és szeretetet!
Boldogságot remél, békét és meleget!
S karácsony éjjelén a remény feldereng!
Harangok szavával nagyvilág fölött leng!

Ünnep éjszakáján elcsitul December.
Nem harsog, nem dühöng. Szelíd öregember.
Szilaj paripáknak zaboláit fogva,
északi szeleket rendre utasítja.

Csendes a havas táj. Szánja halkan siklik.
Hópelyhek hullanak, a föld mélyen alszik.
Fényes csillagszórók fenyőfán kigyúlnak,
gond, bánat árnyai zsugorodnak, múlnak.

Távolból haranghang zúg-zúg, hív, szava zeng:
„Betlehem csillaga ég boltján megjelent!
Bűn sötétje elmúlt! Kisjézus született!
Áldjuk örvendezve, dicsérjük, Emberek!”

Szállj le, áldott Kisded, lelkünk udvarába!
Áraszd fényed, békéd minden kis családra!
Angyal puha szárnyán leszáll a boldog éj…
„Dicsőség! Dicsőség!” – zengi Föld, zengi Ég!

Vidám gyerekcsapat kántál az udvaron,
apró csizmácskájuk csikorog a havon.
A lélek megindul, eltel szeretettel…
Ilyenkor mosolyog, áldott a december!

Mihálka György

A télapó

Az utcán láttam egy télapót.
Tele volt a zsákja.
Biztos jön hozzám is.
Már kipucoltam a cipőmet.
Kint nagy pelyhekben esett a hó,
sötétedett.
Settenkedő lépteket hallottam.
Ahá, a télapó!
Eléálltam.
Meghúzhatom a szakálladat?
Júúúúj!!!
Óóó…Bocsással meg nekem!
De hát a tévében azt láttam,
hogy a télapók nem is télapók,
és hogy nem is igazi a szakálluk.
Hozzám egy igazi télapó jött!
Este, amikor elmondtam apának,
rejtélyesen mosolygott.
És megsimogatta a szakállát.

Szalai Borbála

Havazás

Télapócska
havat szitál,
a sok pihe
keringve száll:
kavarognak,
táncot járnak,
füttyös szelek
muzsikálnak.
Van már paplan
mezőn, réten,
fákon, bokron,
kerítésen…
Lámcsak, Bodrink
kopott óla
ki sem látszik
már alóla…
Ne hints többet,
Télapócska!
Szükséged lesz
még a hóra!…
Ha nem marad
most belőle –
mit fogsz szórni
majd jövőre?!…

Szántai János

Kis karácsonyi történet

– Bellát akarom!

A mentőautó vijjogására emlékeztető hang végigrezgett a Kovács palotán. Ami, valljuk be, nem is olyan lekicsinylendő dolog, hiszen Kovácsék palotája hatvanhét szobából, megszámlálhatatlan fürdőszobából, konyhából, kamrából és előszobából állt.

– Bellát! Bellát és senki mást! – a kis Félix, a hang tulajdonosa, a Kék Játékszoba ajtajában toporzékolt. Arca olyan vörös volt, mint egy hagyma. Papája, az idősebb Kovács Félix gyönyörködve nézte.

– Az én fiam. Milyen hangosan követeli a jussát! Hiába, na, az apjára üt – gondolta büszkén.

– Megígérted, hogy azt kérhetek karácsonyra, amit akarok, nem? Na, én Bellát kérem. A-KA-ROM!!! – sivította a csemete.

Megjegyzendő, hogy Bella a két utcával lejjebb lakó Kis néni kutyája volt.

– Édes fiam – mondta Kovács úr –, tudod jól, hogy NEKED soha nem tudok nemet mondani. De már Kis néni két kutyáját megszereztem, és mi lett az eredmény? Az egyiket egy parittyagumiért odaadtad a sintérnek, a másikon átrobogtál a villanyvonatoddal, anyád legszebb perzsaszőnyegét téve tönkre.

– Bellát akarom! Bellát akarom! Bellát akaroooooooooom!!!

Az apa lemondóan legyintett:

– Jól van, jól van. Csak hogy boldog karácsonya legyen az én kis Félixemnek. Fiam, megkapod azt a dögöt.

Kovács úr leliftezett a földszintre, vette a bundáját és a kalapját, beleült kedvenc Mercedesébe, és elindult Kis nénihez. Amikor kifordult a kapun, egy nagy, lila árnyalatban játszó felhőt vett észre az égen, pont a házuk felett.

– Még havazni fog – morogta, és beletaposott a gázpedálba. Azt azonban nem vette észre, hogy a nagy lila felhőből kivált egy kisebb, és követi az autót.

Eközben a Sárga Babaszobában Kovácsné vallatta leányát, Szilviát, a kis Félix nővérét a karácsonyi ajándékkal kapcsolatban.

– Mit szeretnél, kincsem? Bababörtönt? Babaárvaházat? Babanyaktilót?

A kislány durcás arccal bámult kifelé az ablakon. Szóra se méltatta a mamáját.

– Szólj hát, gyermekem. Bármit kérhetsz, megkapod.

Szilvia a vállát vonogatta egy ideig, majd unottan a lába előtt heverő nyitott könyvre mutatott. A százegyedik oldalon lévő fénykép egy kedvesen mosolygó néger kislányt ábrázolt. Az anya elsápadt.

– Egy igazi néger kisbabát?

Szilvia elfordult. Részéről a beszélgetés be volt fejezve.

Kovácsné egy ideig töprengve nézte leányát, aztán megértően elmosolyodott:

– Jól van. Kapsz tőlem egy néger kislányt.

Vette a bundáját, a kesztyűjét, felliftezett az épület tetejére, beleült kedvenc helikopterébe, és elindult Afrikába. Amint a gép felemelkedett, Kovácsné észrevette a ház felett függő nagy (de már nem OLYAN nagy) lila felhőt.

– Még havazni fog – sóhajtott fel. Azt azonban nem vette észre, hogy a nagy (de már nem OLYAN nagy) lila felhőből kiválik egy kisebb, és követni kezdi a helikoptert.

A Már Egyáltalán Nem Nagy Lila Felhő pedig ott maradt Kovácsék palotája felett.

Kovács úr éppen egy útkereszteződésnél vesztegelt Mercedesével. Azon törte a fejét, hogy megvegye, vagy egyszerűen csak elvegye Kis nénitől a kutyát, amikor hirtelen sötét lett körülötte. Az Első Lila Felhő beburkolta Kovács urat autóstól. Papírzizegés hallatszott. Aztán a felhő felemelkedett. Az út szélén egy szalaggal átkötött csomag hevert. A címzés rajta: AKÁRKINEK.

Egy utcagyerek találta meg. Izgatottan bontotta ki, és egy elemmel működő játékautót talált benne sofőrrel együtt (akinek az arcvonásai megtévesztésig hasonlítottak Kovács úrhoz). Boldogan kiabálva szaladt végig az utcán, magához szorítva váratlan karácsonyi ajándékát.

A Második Felhő Afrikában érte utol Kovácsné helikopterét, éppen egy kis néger falu felett. Perc se múlt, és

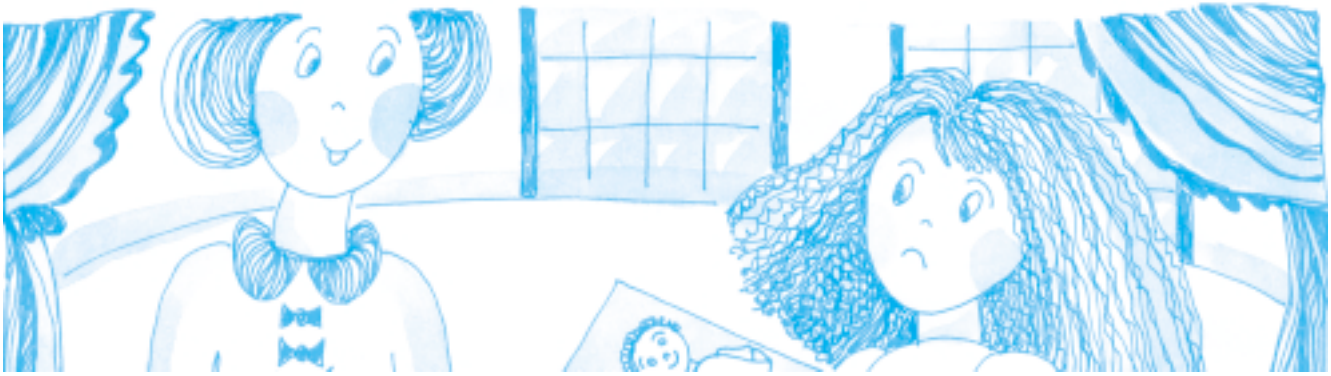

az égből egy cifrán díszített csomag pottyant le, egyenesen a falu közepére. Azonnal összefutott a falu aprajanagyja. Egy ideig csak nézték, aztán egy kislány kibontotta. Egy távirányítós helikopter volt a csomagban Barbi pilótával (aki megtévesztésig hasonlított Kovácsnéra). A falubeli gyerekek még évek múlva is emlegették az Égből Pottyant Helikoptert.

A harmadik lila felhő (a Már Egyáltalán Nem Nagy) sem teketóriázott sokat, pillanatok alatt körülgomolyogta a palotát.

Aznap este egy lila szakállú öregember kopogott be egy eldugott hegyi tanya ajtaján. Sovány, szőke kislány nyitott ajtót. Az öregember átnyújtott neki egy lila papírba burkolt csomagot, és eltűnt.

A kislány még ott állt egy ideig az ajtóban, és azt a különös Lila Felhőt figyelte, amely a ház felett lebegett. Aztán befutott a szobába, és a karácsonyfa alatt kibontotta a csomagot. Egy hatvanhét szobás babaházat talált benne, meg két babát (akik megtévesztésig hasonlítottak Félixre, illetve Szilviára).

Soha nem volt ilyen szép karácsonya.

Weöres Sándor

Karácsonyi pásztorok

Ki pattogtat - durrogtat
karikás ostorral?
pitt-patt, dirr-durr,
karikás ostorral?

Ki tülkölget - tutulgat
hosszú ökörszarvon?
Hillu-Hullu,
cifra ökörszarvon?

Ki kolompol - csilingel
kolomppal-csengővel?
klot-klot, csing-long,
kolomppal-csengővel?

Karácsonyi pásztorok,
pásztorok,
azok pattogtatnak,
azok durrogtatnak,
azok tülkölgetnek,
azok tutulgatnak,
azok kolompolnak,
azok csilingelnek,
zörgetik a kiskapukat,
háborítják a kutyákat,
házról házra járnak,
pohár borért köszöntenek,
kalácsért kántálnak.

Szilágyi Domokos

Karácsony

A puha hóban, csillagokban,
Az ünnepi foszlós kalácson,
Láthatatlanul ott a jel,
Hogy itt van újra a Karácsony.

Mint szomjazónak a pohár víz,
Úgy kell mindig e kis melegség,
Hisz arra született az ember,
Hogy szeressen és szeressék.

S hogy ne a hóban, csillagokban,
Ne ünnepi foszlós kalácson,
Ne díszített fákon, hanem
A szívekben legyen KARÁCSONY.

Csergő-Csorgó

ÚTRAVALÓ

– Szia, Tücsök! Hát veled meg mi történt? Olyan savanyú képet vágsz, mint akinek ellopták a vonóját.

– Azt, a vonóját! Ha csak ez lenne a baj! Jaj Bogi, nem szeret engem Isten, csak játszik velem állandóan. Adok-veszek, adok-veszek…

– Ezt meg hogy érted?

– Például ma is mi történt? Nagy nehezen találok egy barátot, aki olyan, mintha az ikertestvérem lenne, aztán kiderül, hogy el kell költöznie a családjával. Kinézek magamnak egy virágot, amin kitűnően tudok hegedülni, de néhány hét múlva kiszárad. És még sorolhatnám reggelig. Csak tudnám, miért teszi ezt velem Isten.

– Szóval azt gondolod, hogy Isten játszik veled, megjutalmaz, aztán visszaveszi, hogy jót nevethessen rajtad?

– Miért, nem így van?

– Én a te helyedben óvatosabb lennék az ítélkezésben. A Csergő-Csorgó patak ugyanis hasonló hibába esett.

A Tölgyes melletti réten állandóan zajlott az élet. A figyelem központjában természetesen Csergő-Csorgó, a fecsegő kispatak állt, ahol mindig történt valami. Őzek és tapsifülesek váltották egymást a kristálytiszta vizű forrás partján, hogy enyhítsék szomjukat a hűs vízzel. Nappal fénysugarak jártak táncot a víztükrön, éjjel a csillagok gyönyörködtek fényük tükörképében. Tavasztól őszig eső táplálta a fecsegő patakot, télen pedig békésen aludta álmát a vastag jégpáncél rejtekében. Mindene megvolt a boldogsághoz,… azaz szinte mindene. Egyetlen dolog bántotta csupán, egyetlen bánata volt neki: a táncoló napsugarak melege időről időre elvitte legszebb gyermekeit, akik párává változva száguldoztak a vattacukorszerű felhők karjaiba.

– Miért veszed el őket? – ostromolta kérdéseivel Csergő-Csorgó a Napot. – És miért pont őket? Szándékosan teszed pokollá az életemet? Tudod, hogy a szívem szakad meg minden párácska után. Neked semmit nem jelentenek, egyek a millióból, de nekem az életem boldogságai ők. Tudod, hogy milyen sokat jelentenek nekem, mégis elveszed tőlem. Mondd, hogy lehetsz ilyen szívtelen?

Választ azonban nem kapott duzzogásaira. A keserűség pedig nőtt a kis patakban, egyre csak duzzadt benne a harag, míg végül egy forró délután kitört belőle a düh.

– Tudod mit, ilyen Napra nekem nincs szükségem! Hagyj engem békén és foglalkozz mással! Inkább ne adj semmit, ha úgyis elveszed! Elegem volt abból, hogy játszol velem, aztán meg jókat mulatsz a bánatomon! Tűnj el az életemből!

Néhány perccel később sűrű felhő takarta el a fénygömb arcát a patak elől. Csergő-Csorgó megnyugvással vette tudomásul, hogy a Nap meghallgatta kérését. Végre, gondolta magában a nagyszájú kispatak, most legalább nyugtom lesz tőle. Miért is nem tettem ezt már korábban? Mennyi kis párácskát rabolt el tőlem ez a szívtelen teremtés, én pedig szótlanul tűrtem! Mostantól azonban senki sem szakíthat el tőlük.

És valóban, ettől kezdve egyetlen vízcsepp sem hagyta el a fecsegő víztükröt. Csergő-Csorgó kimondhatatlanul boldog volt, hogy a maga életét élheti.

Azaz mégsem. Egy idő után ugyanis valami nagyon megváltozott. Egyre kevesebb őz és tapsifüles jött szomját oltani, pedig tőlük nem sajnálta vizét a patak. A víztükör sem volt már olyan csillogó, mint régebben. A kristálytiszta folyam egyre zavarosabbá vált, végül egészen magára maradt a kis patak.

– Mi történt itt? – kiáltott fel egy reggelen Csergő-Csorgó. – Hová tűntek a barátaim? Miért kerülnek el az állatok? Hová lett a tisztaságom, a fényem? Hiszen minden ugyanúgy történik, mint eddig.

Az erdő irányából felbukkant egy kajlafülű kisnyúl és a patakhoz szökdelt. Beledugta fejét, de aztán szörnyülködve köpködte ki a vizet, és szélsebesen elindult vissza, az erdő fái közé.

– Állj meg, kérlek! Miért nem iszol belőlem? – kiáltott utána a patak.

– Á… ne haragudj, de… hogy is mondjam… én nem szeretem a pocsolyát! – kiáltotta a tapsifüles, és folytatta útját.

– Pocsolya? Én? Pocsolya? – hüledezett a kispatak, és hangosan zokogni kezdett. Hirtelen előbukkant a fényes gömb a felhők mögül, magához szippantott néhány párácskát, majd néhány futó vattacukorból friss záport facsart a patak medrébe. És egy kis idő múlva újra megelevenedett Csergő-Csorgó partja, visszatért a fény és a móka a folyam hullámai közé. A kis patak soha nem panaszkodott többé a Nap kegyetlenségére, fájó szívvel elengedte a régi, s kíváncsian várta az új vízcseppeket, melyek újra és újra friss életet hoztak a patakba.

– Látod, kis Tücsök, Isten nem kegyetlen játékot űz veled, amikor ad és elvesz, hanem csak azt szeretné, hogy újra és újra felfrissüljön az életed.

– De nekem szükségem van barátokra, akkor miért veszi el?

– Ne félj, nem maradsz támasz nélkül. Azt azonban el kell fogadnod, hogy Isten jobban tudja, mikor kell közbelépnie, mikor kell adnia, és mikor kell elvennie. Ne búsulj azon, amit elveszítettél, hiszen sokkal jobbat kapsz helyette, ha nem haraggal, hanem hálaadással fogadod Isten döntését.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

Eben-Háézer. Amikor Izráel fiai a filiszteusokkal hadakoztak, Sámuel próféta Izráel győzelméért könyörgött az Úrhoz. Összegyűjtötte a zsidó harcosokat Micpába és bátorította őket. De mikor azok meghallották, hogy a filiszteusok felvonultak ellenük, elfogta őket a félelem, és erre kérték Sámuelt: „Kiálts értünk szüntelenül az Úrhoz." Isten meghallgatta Sámuel imádságát, hatalmas mennydörgéssel megzavarta a filiszteusokat, úgyhogy azok vereséget szenvedtek. A győzelem után Sámuel áldozatot mutatott be az Úrnak és emlékkövet állított fel. Ezt Eben-Háézernek nevezte, ami azt jelenti: a segítség köve.

Ebed-Melek. Amikor a babilóniaiak ostromolták Jeruzsálemet, Jeremiás prófétát egy ciszternába vetették. Egyetlen ember akadt, aki megszánta, Ebed-Melek, Cidkijjá király palotaőrségének etióp származású tisztje. Tudta, hogy a mély ciszterna sarában és piszkában sem élelem, sem víz nincs. Engedélyt kért és kapott is a királytól Jeremiás felhúzatására. Harminc embert vitt magával, kötelekkel ócska ruhákat eresztettek le. Jeremiás a ruhadarabokat maga alá tette, hogy ne vágják a kötelek, és így húzták fel a mélységből.

Ecet. A bor vagy más szeszes ital érésénél keletkező savanyú folyadék. Mezőgazdasági munkások italként is fogyasztották, s része volt a római katonák napi fejadagjának is. Kábító hatása fájdalomcsillapító, ezért nyújtottak a katonák ecetet a keresztre feszített Jézusnak. De ő nem fogadta el.

Edóm. Ézsau azt mondta Jákóbnak: „Hadd egyem abból a vörös ételből, mert fáradt vagyok!" Ezért nevezték el őt Edómnak. Edóm (jelentése: vörös) földje a Holt-tengertől délre a Vörös-tengerig nyúlt. Ezen a vörös, sziklás területen éltek az edómiták és szívósan védelmezték a sziklák közötti kicsiny termőföldjeiket Izráellel szemben. A két testvérnép (Ézsau és Jákób leszármazottai) ugyanis örökké vetélkedett egymással.

Efézus. Ez az egykor nagy város ma már csak csupa rom Törökországban. Pál apostol korában fontos tengeri kikötő volt, ügyes ezüstművesek dolgoztak benne, s itt volt Artemisz vagy Diána istennő tiszteletének a központja. Pál két évig élt ebben a városban meg a környékén, s így ázsiai missziójának főhadiszállása lett.

Efézusiakhoz írt levél. Egyik legragyogóbb levelét Pál az efézusi és környékbeli kereszténynek írta. Csupán hat fejezetből áll, s valószínűleg a római börtönből küldte el. Témája az egyház, az egyház rendeltetése, viszonya Krisztushoz s főképpen az egyház egysége. Az egyházat „Krisztus testé"-nek nevezi s felszólítja a kereszténynek, hogy együtt munkálkodjanak az építésén, és a Krisztus teste tagjaihoz méltó életet éljenek.

Effata. Ezzel a szóval gyógyított meg Jézus egy dadogó süketet. Ujjával megérintette a fülét meg a nyelvét és arám nyelven szólt hozzá: Effata = nyílj meg. Attól kezdve ez az ember jól hallott és tisztán tudott beszélni.

Efraim. József második fia, Jákób unokája. Leszármazottai Palesztina középső, termékeny, de hegyes vidékén telepedtek le.

Efráta. Betlehem régi neve.

Egyház, gyülekezet. A görög *ekklesia* szó az Újszövetségben általában egy-egy helyi keresztény gyülekezetet jelent. Sok ilyen *gyülekezet* volt, de valamennyien hitték és vallották, hogy az „egy egyház"-hoz tartoznak. A jeruzsálemi első gyülekezet főként Krisztus zsidó követőiből állt. Majd az apostolok missziós tevékenysége nyomán alakultak gyülekezetek a pogány világban is. Az Újszövetség nem sokat mond el e gyülekezetek belső életéről, de egy nagy igazság mindnyájuk közös hitvallása volt, az, hogy a Názáreti Jézus az „Úr Krisztus", és ez a közös hit adta meg nekik az együvétartozás érzését. Az apostolok tanítása szerint „az egyház a Krisztus teste", a hívők pedig ennek a testnek, az egyháznak a „tagjai".

(Cecil Northcott Bibliai lexikon gyerekeknek című könyve alapján)

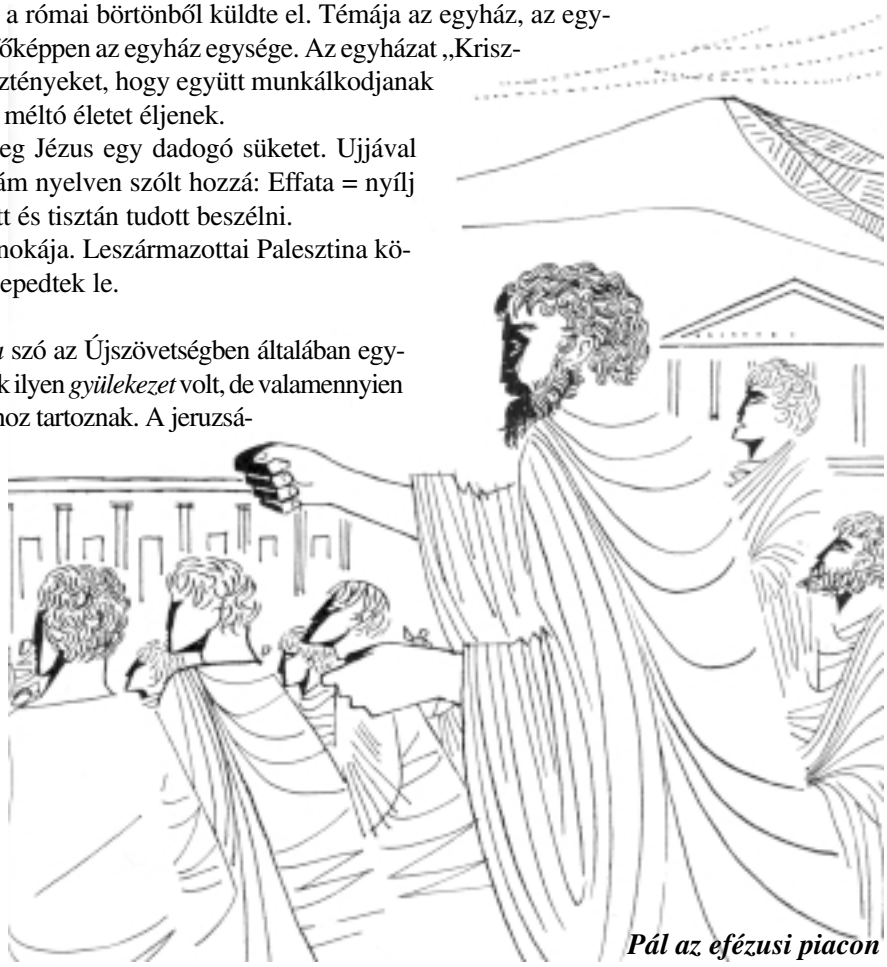

Pál az efézusi piacon

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Jules Verne

Nemo kapitány

(Részlet)

Szerencse fel!

Az *Abraham Lincoln* útján egy darabig semmi nevezetes dolog nem történt. Egyetlen eset adódott csak, amikor tanúi lehettünk Ned Land bámulatos ügyességének, s láttuk, hogy mindenképpen megbízhatunk ebben az emberben.

A fregatt augusztus 3-án, a Falkland-szigetek táján nyílt tengeren amerikai bálnavadászokkal vette fel az érintkezést, akik semmit sem tudtak a narválról.* Az egyik halászhajó kapitánya, tudván, hogy Ned Land az *Abraham Lincoln*ra szegődött, megkérte a híres bálnavadászt, legyen segítségére egy közelben úszkáló hatalmas bálna üldözésénél. Farragut kapitány engedélyt adott Ned Landnek, hogy a *Monroe* fedélzetére szálljon, mert szerette volna a szigonyost munkában látni. Kanadai barátunknak szerencséje volt: egy füst alatt két bálnát terített le. Az egyiket egyenesen szíven szúrta, a másikat pár perces üldözés után ejtette el!

Az bizonyos: ha a tengeri szörny csakugyan Ned Land szeme elé kerül, egy fabatkát sem adok a bestia életéért!

A fregatt szédületes gyorsasággal haladt végig Amerika délkeleti partján. Augusztus 5-én a Las Vergines-fok magasságában a Magellan-szoros bejáratához értünk. De Farragut parancsnok nem akart rátérni erre a kanyargós útra, s úgy döntött, inkább megkerüli a Horn-fokot.

A hajón egyhangúan, mindenki helyeselte a tervet. Elképzelhető-e csakugyan, hogy a narvállal ebben a keskeny szorosban találkozunk? A matrózok szerint a narvál át se tudná magát gyömöszölni ezen a szoroson: „olyan kövér, hogy bele se fér”.

Augusztus 6-án délután 3 órakor az *Abraham Lincoln* tizenöt mérfölddel délnek kanyarodva megkerülte a Horn-fokot. Ez a magános sziklaszirt az amerikai világrész legalsó csücske. Holland hajósok nevezték el így szülővárosukról. Azután északnyugatra fordultunk, és másnap már a Csendes-óceán vizét szeltük.

– Most légy résen, pajtás! Nyisd ki jól a szemed! – biztatták egymást az *Abraham Lincoln* matrózai.

S valóban, a matrózok alaposan kinyitották a szemüket. S bár tekintetüket a kilátásba helyezett kétezer dollár kissé elkápráztatta, de a szemek és távcsövek pillanatig se pihentek. Éjjel-nappal figyelték a fregattról az óceán tükrét. A bagolyszeműeknek, akik sötétben is látnak, ötven százalékkal megnőtt az esélyük, hogy ők nyerik el a jutalmat.

A pénznek számomra nem volt semmi ingere, mégis éber figyelemmel őrködtem. Evésre alig pár percet szántam, alvásra pedig csak néhány órát; nem törődtem sem a tűző nappal, sem az esővel: az egész időt a fedélzeten töltöttem. Az előbástya párkányára támaszkodva, vagy a far peremén könyökölve mohó tekintettel fürkésztem a messzeségbe tűnő gyapjas-fehér barázdát, amelyet a hajó szántott a vízen. Együtt izgultam a törzskarral, a legénységgel, valahányszor egy szeszélyes kedvű bálna feketén fénylő háta kibukkant a habokból. A fedélzet ilyenkor pillanatok alatt benépesedett. A lépcsők feljáratán rajzottak ki a matrózok meg a tisztek. Izgalomtól lihegve, elborult tekintettel követte mindenki a cethal útját. S én néztem, néztem, hogy a szemem recehártyája majd megpattant belé, hogy majd belevakultam a nézésbe.

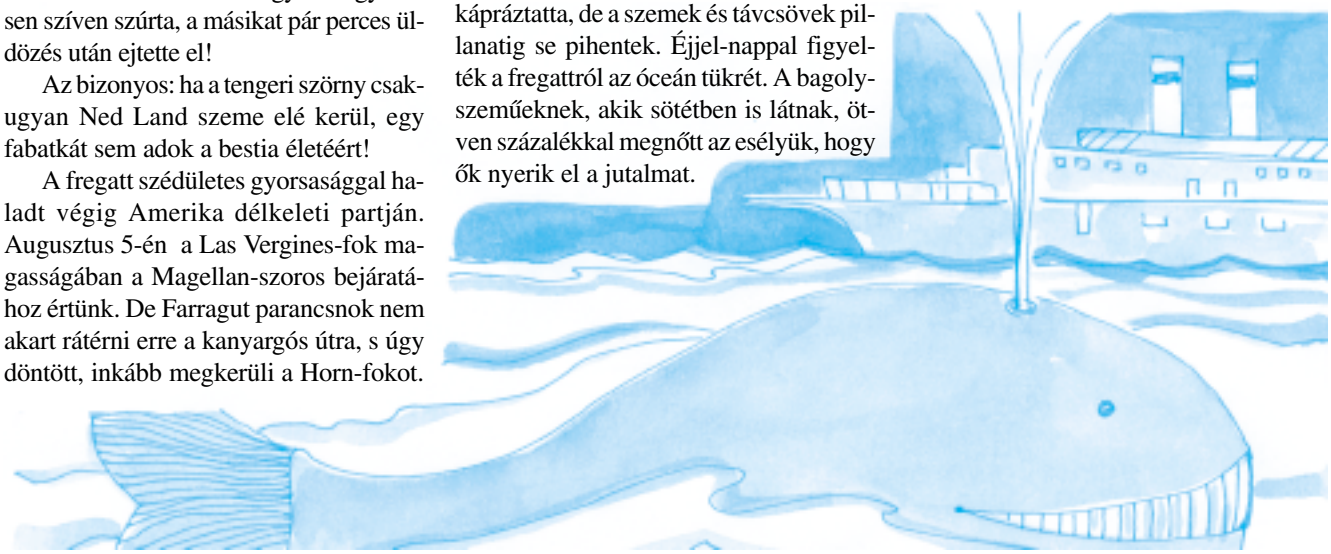

Conseil rendületlen nyugalommal állt mellettem, s ezt ismételgette:

– Ha a tanár úr nem méltóztatná úgy mereszteni a szemét, sokkal többet látna!

Hiábavaló izgalom. Az *Abraham Lincoln* irányt változtatott, s egyenesen ráfutott a megfigyelők által jelzett állatra – s kiderült, hogy az csak egy egyszerű bálna vagy közönséges cet volt. El is tűnt hamarosan. Szidalmak özöne kísérte.

Gyönyörű időnk volt. Utunkat a lehető legkedvezőbb körülmények között folytattuk. A déli félteke legrosszabb évszakában jártunk ekkor, mert az augusztus ezen a földön az európai januárnak felel meg. A tenger azonban sima volt, ami megkönnyítette, hogy óriási körben figyeljük a víztükröt.

Ned Land magatartása eközben mit sem változott: a kanadai most is makacsul hitetlenkedett. Sőt, úgy tett, mintha az őrszolgálat idején kívül pillantást se vetne a vízre – akkor mutatott csak érdeklődést, ha valami bálna bukkant fel a láthatáron. Pedig Ned Land éles sasszemével kitűnő szolgálatot tehetett volna nekünk. De ő nyakasságból a nappal tizenkét órájából nyolcat csak a kabinjában töltött, s olvasással vagy alvással ütötte agyon az időt. Eleget korholtam a közönye miatt.

– Ugyan már! – volt ilyenkor a válasz. – Úgysem lesz itt semmi, tanár úr. S ha valóban kószálna a tengerben egy ilyen állat, miféle reményünk lehet, hogy összetalálkozzunk vele? Kalandos vállalkozás ez az egész. Az állat állítólag újból felbukkant a Csendes-óceánon, a nyílt tengeren. Jó, én ezt el is hiszem. Csakhogy azóta két hónap telt el. Ismerjük már az ön kedves narválja természetét; kötve hiszem, hogy kedve volna sokáig poshadni ugyanabban a vízben, amikor olyan fürgén mozog, mint a csík. Nohát, a tanár úr nagyon jól tudja, jobban, mint én, hogy a természet művében nincsen oktalanság: nem ruházna fel egy lomha állatot ekkora gyorsasággal, ha az állatnak arra nem volna szüksége. S mi következik ebből? Az, uram, hogy a bestia már valahol messze jár – ha egyáltalán létezik!

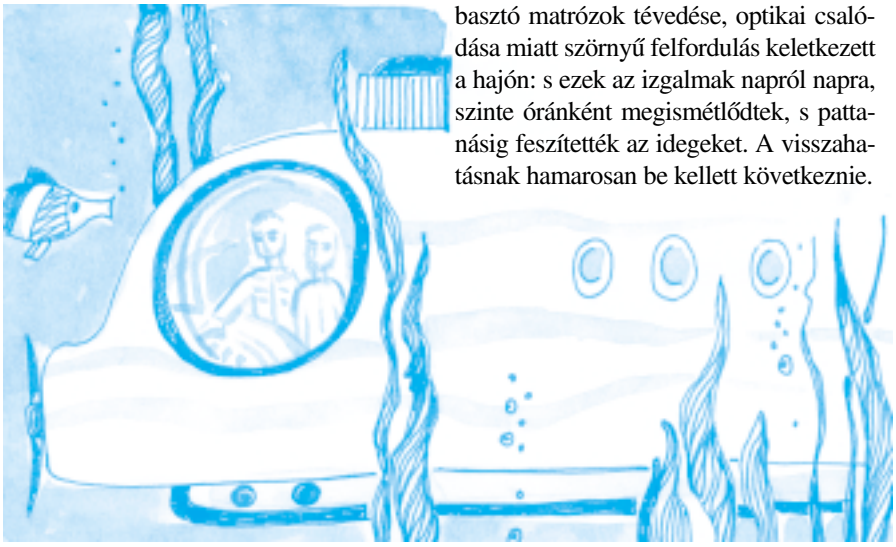

Mit feleljek erre? Nem tudom. Hiszen igaz, vakok módjára járunk. Esélyeink vajmi csekélyek. De a hajón senki sem kételkedik a sikerben. A matrózok egytől egyig szívesen tennének fogadást a narválra, hogy az hamarosan felbukkan.

Augusztus 20-án a 105. hosszúsági fok alatt átszeltük a Baktérítőt, 27-én a 110. délkör alatt áthaladtunk az egyenlítőn. A fregatt most erősen nyugat felé fordult, s behatolt a Csendes-óceán belső vizeibe.

Farragut parancsnok igen helyesen úgy vélekedett, hogy célravezetőbb lesz a legmélyebb vizeket átpásztázni, minél távolabb a szárazföldektől s a szigetektől, mert az állat a sekélyebb részeket úgy látszik, messzire elkerüli.

A fregatt elhaladt a Pomotu-, a Marquesas- és a Sandwich-szigetek előtt, a 132. hosszúsági foknál átszelte a Ráktérítőt, s a Kínai-tenger felé tartott.

Elérkeztünk végre a szörny utolsó csínyjének színterére. Megmondom őszintén: a fedélzeten ekkor már mindenki inkább halott volt, mint eleven. Irtózatos szívdobogás vett erőt rajtunk; ezek a napok megviselték mindannyiunk szívét. Nem is tudnám megmondani az okát, de a legénység, az utolsó szál emberig, rettenetesen ideges és izgatott volt. Senki nem evett, nem aludt. Napjában hússzor is megtörtént, hogy a keresztrudakon fent gubbasztó matrózok tévedése, optikai csalódása miatt szörnyű felfordulás keletkezett a hajón: s ezek az izgalmak napról napra, szinte óránként megismétlődtek, s pattanásig feszítették az idegeket. A visszahatásnak hamarosan be kellett következnie.

Valóban – így történt. Mégpedig hamarosan. Három hónap óta – mialatt minden nap egy évszázaddal ért fel –, három végtelennek tűnő hónap óta járja az *Abraham Lincoln* a Csendes-óceán vizeit, hajszolja a távolban jelzett bálnákat, váratlan kanyarokat téve, egyik oldaláról sebesen a másikra fordulva, meg-megállva hirtelen, nyomban egymás után teljes gőzt és ellengőzt adva, s kockáztatva, hogy a gépezet egyenletes működését megzavarja. A fregatt Japántól az amerikai partokig felkutatta az óceán minden pontját. És semmit sem talált! Nem látott mást, csak végtelen, puszta vizet! Még csak valami víz alatti szigetecskére, hajóroncsra vagy futó zátonyra se bukkant, ami némileg az óriási narválra vagy akár valami természetfeletti tüneményre hasonlított volna.

S akkor aztán eljött az izgalmas napok böjtje. Csüggedés vett erőt az embereken; a lelkekbe belopózott a kétely. A hajón megváltozott a hangulat: az emberek szégyellték magukat, de főleg mérgelődtek.

„Hülyék voltunk, hogy hagytuk magunkat beugratni ezzel a dajkamesével!" Éktelenül dühöngtek! Az egy év óta sokasodó érvek, amelyek a tengeri szörny létezését bizonyították, egyszerre hatástalanokká váltak, s most a hajón mindenkinek az volt a legfőbb gondja, miként pótolja azt a sok órát, amit az evés-alvás drága idejéből oktalanul elfecsérelt.

Az ember lelke úgy van berendezve, hogy könnyen átcsap egyik végletből a másikba. Azok ócsárolták most legjobban az *Abraham Lincoln*t, akik eddig forrón lelkesedtek a különös feladatért. Az elégedetlenség a hajófenékről elharapózott egészen a törzskar ebédlőjéig, s ha Farragut parancsnok keményen meg nem makacsolja magát, a fregatt ismét délnek fordult volna.

Ezt a hiábavaló keresgélést azonban tovább nem lehetett már folytatni. Az *Abraham Lincoln*t nem érhette semmi gáncs, hiszen mindent megtett a siker érdekében. Nincs az az amerikai hadihajó, amelynek legénysége hasonló körülmények között több türelmet s buzgóságot tanúsított volna. A balsiker semmiképp sem írható a fregatt rovására. Nem volt mást mit tenni, mint visszafordulni.

narvál – a fogascetek alrendjébe tartozó tengeri emlős. Hossza 4-6 m, elefántcsontszerű agyara 1-2 méteres.

Számítógép-suli 44.

A FORMÁTUM MENÜ

Körlevél

Irodai felhasználóknak jelent komoly segítséget a körlevél egyszerű elkészítése. Mit is nevezünk körlevélnek? Olyan formalevelet, amelyet azonos törzsszöveggel különböző nevű, nemű, beosztású stb. embereknek küldünk úgy, hogy azokban a név, a beosztás, a megszólítás stb. mind egyénspecifikus legyen.

A ***körlevél készítése*** három műveletből áll:

1. a **törzsdokumentum** létrehozása,
2. az **adatforrás** létrehozása,
3. a törzsdokumentum és az adatforrás **egyesítés**e.

A körlevélkészítés alapfokon nem bonyolult, de többféleképpen el lehet jutni a végeredményig. Ezért terjedelmi okokból a körlevélkészítéssel nem tudunk foglalkozni, azért sem, mert a Word szövegszerkesztő program különböző verzióiban más-más módon lehet alkalmazni.

Boríték és címke...

Borítékok: A címet és a feladó címét a borítékra nyomtatja, vagy a levél elejére csatolja a címeket tartalmazó szakaszt. A Word a szakaszt borítékként formázza meg. A szükséges adatokat az 1. ábrán látható párbeszédpanelen lehet megadni. A címzettet és a feladó címét be kell gépelni, vagy a dokumentumból is származhat.

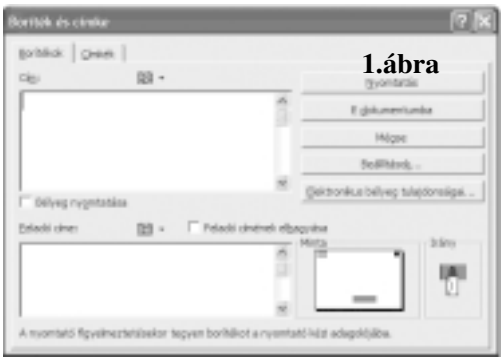

1.ábra

A borítékméretet is meg lehet választani, a betűméreteket és a stílust, valamint a feliratok elhelyezését. Módunk van a nyomtatási lehetőségek megválasztására, a borítékot többféleképpen helyezhetjük el (2.ábra).

2. ábra

Címkék: Ezzel a paranccsal lehet egyetlen címkét vagy azonos nevet és címet tartalmazó postai címkékkel teli ívet nyomtatni (3. ábra). A **Beállítások** parancs segítségével választhatjuk meg az etikett címkék fajtáját és méretét.

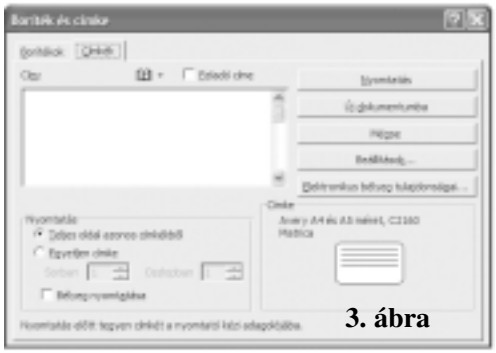

3. ábra

A címke egy lapra nyomtatott több egyforma szöveget jelent. Például, **Címke** segítségével szokás a névjegykártyát készíteni, amelyből egy lapra több darabot kell nyomtatni

Dokumentum védelme

Ennek a parancsnak a segítségével a dokumentumot olyan védelemmel láthatjuk el, amelynek hatására a dokumentumunkat – egyes külön meghatározott részeit kivéve – nem lehet módosítani (4. ábra). A **Korrektúrák** kapcsolásakor a dokumentum módosítható, de a program a javításokat feljegyzi

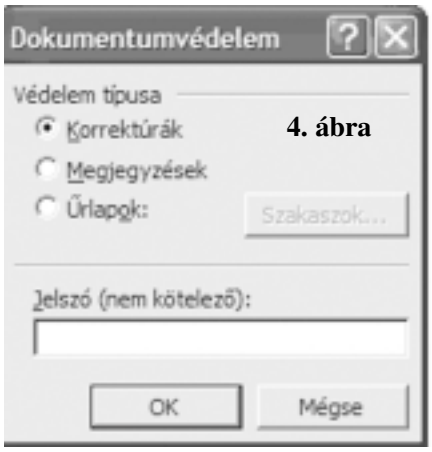

4. ábra

úgy, hogy később mind a korrektor, mind a szerző számára nyomon követhető, hogy hol és milyen változtatás történt.

A **Megjegyzések** választásakor a dokumentum nem módosítható, de megjegyzéseket hozzá lehet fűzni. Az **Űrlapok** megjelölésekor a dokumentumot nem lehet módosítani, kivéve az űrlapmezőket, illetve a védelem hatálya alól kivont szakaszokat. A **Jelszó** mezőbe a dokumentum védelméhez használandó jelszót kell begépelni. A jelszó legfeljebb 15 karakterből állhat, lehet benne bármilyen betű, szám, egyéb jel és szóköz (de lehetőleg ne felejtsük el, különben soha nem férünk hozzá az ily módon védett dokumentumunkhoz!).

Az **Eszközök** menü többi pontját nem fogjuk vizsgálni, mert azokat általában csak a tapasztalt felhasználók alklamazzák, ezért ezekre nem térünk ki.

Pallay Dezső

Fesd ki!

Feladat

Melyik nemzettől vettük át a karácsonyfa-állítás szokását?

A naprendszer bolygói

A Vénusz

Vénusz a görög Aphroditének, a szerelem istennőjének római neve.

A földről nézve a Nap és a Hold után a legfényesebb égitest. Sűrű felhőtakaró borítja, ezért a csillagászok nem tudják a felszínét távcsővel vizsgálni.

A Mars

A Naptól számítva a negyedik a sorban. Vörös bolygónak is szokták nevezni, mert időnként heves viharok kavarják fel a Mars vörös porát, s ez a por még hónapok múltán is a légkörben lebeg.

Ha a Marson laknánk, minden nap 37 perccel lenne hosszabb, mint itt a Földön, mert ennyivel több idő alatt fordul meg a Mars a saját tengelye körül.

A Jupiter

Jupiter Zeusznak, az istenek királyának római neve. A naprendszer legnagyobb bolygója. Borzasztóan sebesen forog a tengelye körül! Olyan gyors ez a forgás, hogy ha a Jupiteren élnénk, csak 9 és fél órából állna egy napunk.

Érdekessége még, hogy neki van a legtöbb holdja a Naprendszerben.

A Szaturnusz

A Szaturnusz a vetés és vetőmag római istenéről kapta a nevét. Ezt a bolygót még ismerték az ókorban, de a tőle távolabbiakat már nem.

A Szaturnuszt körülvevő hatalmas gyűrűk csak távolról egységesek, valójában különálló részecskékből, darabokból, törmelékből állnak.

Az Uránusz

Nevét a görög Gaia – Földanya – férjéről kapta.

Alig több mint 230 éve fedezték föl. Már olyan messze van a Naptól, hogy 84 földi évnek megfelelő idő alatt tesz meg egy teljes fordulatot a Nap körül.

Tehát, ha itt élnénk, 84 éves korunkban lenne az első születésnapunk!

Az Uránusznak 15 holdja van.

Eddig még csak egyetlen űrszonda látogatta meg!

A Neptunusz

A víz és tenger istenéről, Neptunról (a görögöknél Poszeidon) kapta a nevét.

Kékes színű bolygó, szabad szemmel egyáltalán nem látható. 8 holdja közül legnagyobb a Triton. A Neptunuszra 165 évenként köszönt az újév, úgyhogy melegen ajánlott azok számára, akik egyáltalán nem szeretik a szilveszteri bulikat!

A Plútó

Plútó Hádésznak, az alvilág urának egyik neve. A legkisebb bolygó, még a mi Holdunknál is kisebb. Mivel a bolygók közül a Naptól a Plútó van a legtávolabb, így természetes, hogy ide érkezik a legkevesebb fény és hő is a Napból.

Tudor Tódor Tudománya
(Magyarország)

Melyik bolygóról nem szóltunk?

Rajzolj Bucival!

Buci Maci és Belló állatokat rajzoltak neked. Azazhogy csak félig-meddig! A feladat ugyanis rád vár, hogy a szaggatott vonalak mentén fejezd be a rajzokat! Ha van kedved, színezd ki az állatkákat!

Buci Maci
(Magyarország)

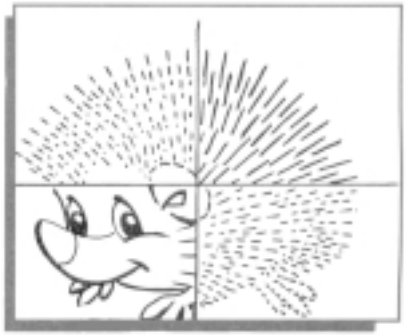

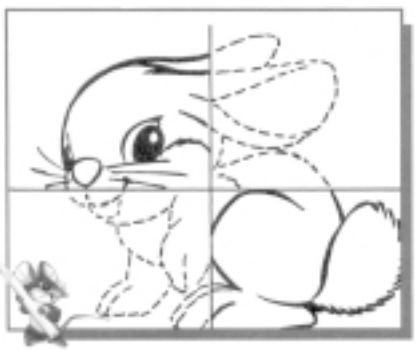

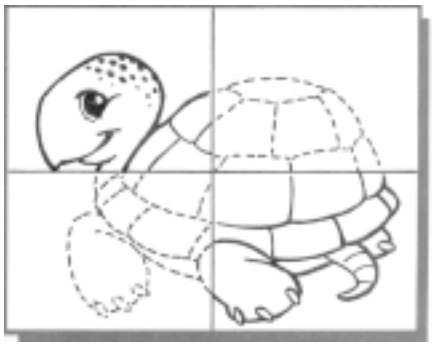

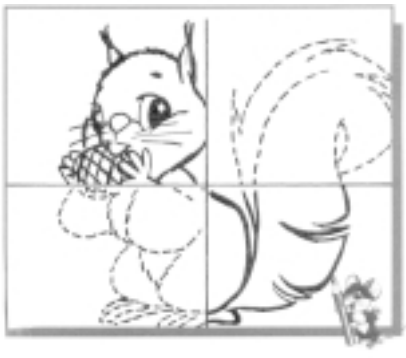

Biológiai óra

Az élőlények nagy része reagál azokra a ritmusokra, amelyeknek eredete a Nap és a Hold vagy az árapály mozgásában van, és akkor is megőrzik ezt a tulajdonságukat, ha eredeti környezetükből kikerülnek.

Az életfontosságú műveletek, mint például az evés és a szaporodás, nagyon sok állatnál az időhöz kötődnek, és e szabályozás olyan pontos, hogy „biológiai órának" nevezhető.

Sok madár, de még a teknősök és a méhek is az égitestek segítségével tájékozódnak. Így például a méh arra használja fel tájékozódási képességét és belső óráját, hogy a korábban meglátogatott virághoz akkor érkezzék, amikor az kinyílik. De a virágnak is bizonyára van valamilyen belső időmutatója, amely megmondja, mikor nyíljék ki.

Embereknél is tapasztalható, hogy ha mindig bizonyos órára állítják be az ébresztőt, később már maguktól is felébrednek, mielőtt még megszólalna a vekker.

Jó Pajtás (Vajdaság)

Óradivat

Gondolkodtál-e már azon, mi lenne, ha nem lenne óra? Hűűűű, abból sok galiba keletkezne!

Már a régi egyiptomiak is ismerték az időbeosztást, és az idő múlását akkoriban ún. vízi órákkal mérték. Bizonyos idő alatt meghatározott mennyiségű víz csurgott ki valamilyen szerkezetből.

Aztán jöttek a precízebb homokórák, napórák. Az egyszerű időmérőket a 14. században váltották fel a fogaskerékrendszerrel működő mechanikus – más néven rugós – órák, melyek több évszázados történetük során egyre pontosabbá váltak.

A gyakran ütő és zenélő szerkezettel is kiegészített mechanikus órák akkoriban még méregdrágák voltak, csak a leggazdagabbaknak lehetett órájuk.

Ma? Ma már az óra is divatcikk! Vannak női és férfikarórák, azután szabadidőórák, sőt pilótáknak, hegymászóknak, tengerészeknek, búvároknak szánt órák is. Meg kisezer más időmérő szerkezet látható a boltok kirakataiban. Az órák nemcsak olcsóbbak ettek, hanem pontosabbak is. Még a legolcsóbb kvarc órák is alig késnek-sietnek naponta néhány másodpercet.

Jó Pajtás (Vajdaság)

A kerékpár

A kerékpár őse több mint 150 évvel ezelőtt egy fából készült szerkezet volt. Erre ráültek, s a földre érő lábukkal szaladva hajtották az emberek. Később feltalálták a pedált, majd a felfújható gumikat a kerekekre, hogy ne rázzon.

A kerékpáros közlekedés környezetkímélő, mert nem szennyezi a település, a Föld levegőjét, nem okoz zajártalmat.

Mézeskalács
Vajdaság

Mai sárkányok

Gondolkodtatok már azon, hogy élnek-e sárkányok manapság Földünkön? Nos, elárulom nektek, hogy igen! Persze, nem tűzokádó, és nincsen szárnya, de ettől eltekintve nem mindennapi élőlény!

A Komodo szigetén élő gyík a világ legnagyobb gyíkfajtája. Súlya 160-170 kg. Hossza a 3-3,5 métert is elérheti. Amikor az ember mintegy 100 éve meglátta, azt hitte, a mesék sárkánya kelt életre.

Olvasó Lurkó, Magyarország

Fesd ki!

Feladat
Mikor van a téli napforduló?

Az állatok védelme

A vadállatokról

Miért törődjünk az állatokkal?

Valószínűleg te fel sem tennél ilyen ostoba kérdést. A gyerekek a felnőtteknél sokkal jobban értik, hogy miért fontosak az állatok.

De a kérdést azért érdemes átgondolni. Ugyanis a Föld minden élőlénye egészséges életet érdemel. És néha mi vagyunk azok, akik segíthetünk. Ezenkívül minden állat része annak a gyönyörű természeti láncnak, mely a földi életet jelenti. Az élet fennmaradásának szempontjából a legkisebb rovar éppoly fontos, mint a legnagyobb elefánt vagy a legokosabb ember. Mindnyájunknak megvan a magunk helye ebben a láncban.

Mi történik, ha egy állatfaj eltűnik? Talán észre sem vesszük… de valami megváltozik a Földön.

Azt állatok védelme olyan hasznos cselekedet, amire büszke lehetsz. Sőt mi több, jó szórakozás is.

Piccs! Placcs! Láttál már valaha madarat fürdeni? Belecsobban, megrázza magát, felborzolja a tollait, összeveri szárnyát, újra csobban és újra borzol… Úgy tűnik, csudajól érzi magát! Igy is van!

Ezért van olyan sok madár az udvarokon, ahol madárfürdető van. Egy fürdető vagy etető a lehető legjobb módja annak, hogy a madarak az udvarotokra szokjanak.

Ha felállítasz egyet, akkor nemcsak élvezheted a madarak társaságát, de sokat segítettél a Földön is.

Tudod-e?

A madarak mindig éhesek! Olyan sok energiát fogyasztanak, hogy állandóan enniük kell.

Néha a madarak saját súlyuk 4/5-ét is megeszik egy nap! Mit jelent ez? Tegyük fel, te 50 kg-t nyomsz. Ha madár lennél, akkor naponta 40 kg ennivalót kellene megenned a reggeli felkelés és az esti lefekvés között. Hiszen ez lehetetlen! De a madarak számára nem!

A madaraknak iváshoz és tisztálkodáshoz vízre van szükségük. Sok a tolluk (940 – 25000 között), ezért jó sok mosakodnivalójuk van!

Hogyan őriztem a méheket?

Cseremisz népmese

Valaha méhese volt az apámnak. Az öreg minden méhecskének külön nevet adott: az egyiket Annának, a másikat Majrának, a harmadikat Tajrának nevezte, és így sorban a többinek is megvolt a maga neve.

Egy napon elküldött az apám, hogy vigyázzak a méhesre. A méhes meg – ezt is el kell mondanom – a Vjatka folyó túlsó partján volt.

Amint odaértem a folyóhoz, látom, hogy a túlsó parton egy óriási medve elkapja a Tajra nevű méhecskét, és darabokra tépi.

Mit tegyek?

Futottam föl-alá. Kapkodtam fűhözfához, csónakot kerestem; egy nem sok, de annyit sem találtam.

Ekkor a hajamba markoltam, és átdobtam magam a túlsó partra.

A medve addigra már ízzé-porrá tépte Tajrát, csak két nagy szárnya hevert mellette. Összeszedegettem a méhecske csontocskáit, és sarangot raktam belőlük. Raktam, rakosgattam, s a csontocskákból rakott sarang már egészen az égig ért, úgy, hogy a fejemet bele is ütöttem egy felhőbe. De olyan istenesen beleütöttem, hogy felbukfenceztem.

A földre zuhantam, s kötésig a mocsárba süllyedtem. Kapálóztam, rúgkapáltam, de bezzeg sehogyan sem tudtam kikászálódni a sárból. Most már mit tegyek?

Hazaszaladtam az ásóért, és kiástam magam. Ha nem fogok ásót, bizonyosan ott pusztulok el.

Kiástam hát magam, és elindultam, hogy utolérjem a medvét.

A medve, mivel megette a méhecskét, úgy jóllakott, hogy moccanni sem bírt. Leheveredett egy kis erdei tisztáson, és kövér hasát melengette a napsütésben.

– Ahá! – kiáltottam. – Most megvagy!

A medve felugrott, és futásnak eredt. Futott a talpas, én meg utána; rohan a medve, én nyargalok, nyargal a medve, én rohanok; csöpp híján már utolértem. De ekkor egy tölgyfa bukkant fel az úton, rajta egy odú: a medve gyorsan besurrant ebbe az odúba.

Amint odaérek az odúhoz, látom: olyan kicsike, hogy még az ujjamat sem tudom beledugni.

Most aztán mitévő legyek?

Nekilendültem és nekifutásból beugrottam az odúba, egyenesen a medve mellé. Odabent aztán megmarkoltam a talpas szakállát.

– Most aztán megvagy! – mondtam neki.

Szerettem volna hazavinni, de nem fértünk ki az odú nyílásán. Magam sem fértem ki, s így a medvét sem tudtam kivinni. Mit tegyek?

Törtem, törtem a fejem, aztán kaptam magam, hazaszaladtam, fogtam a fűrészt, fejszét, kidöntöttem a tölgyet, előjöttem az odúból, és a medvét is kihúztam magam után. A medve birokra kelt velem. Akkor még kicsi voltam, és kevés volt az erőm. Ezért összetörte minden csontomat és megevett.

Lihegve feküdtem a medve gyomrában. Mitévő legyek?

Hazaszaladtam. Hoztam egy éles kést, és hozzáláttam a medve feldarabolásához. Szétvágtam a bundáját, felvágtam a gyomrát, s bizony alig találtam meg magam a bendőjében. Ha nem találom meg magam, bizonyosan ott pusztulok.

Otthagytam a medvét, és elindultam a méhesbe. Amikor odaérek, látom: Tajra együtt röpköd a többi méhecskével. Talán még a mai napig is repül.

Feladat

Hogyan nevezzük más szóval a cseremiszeket?

Az igazat tevő egér

Osztják népmese

Egyszer a nyúl füvet evett a fűrakásból. Falatozgatás közben egyszer csak egy éles fűszál megvágta a szája szélét. Megharagudott erre a nyúl, elszaladt a tűzhöz, és azt mondta neki:

– Tűz, fald föl ezt a fűrakást!

– A fűrakás mi rosszat tett neked? – kérdezte a nyúltól a tűz.

– A fűrakás megvágta a szájam szélét – panaszolta a tűznek a nyúl.

– Ha ettél, hadd vágja meg! – mondja erre a nyúlnak a tűz.

– Na, várj csak, találkozunk még! – kiáltotta oda a tűznek a nyúl, s elszaladt a vízhez.

– Víz, oltsd el ezt a tüzet!

– A tűz mi rosszat tett neked? – kérdezi tőle a víz.

– A tűz nem falja fel a fűrakást.

– A fűrakás mi rosszat tett neked?

– A fűrakás megvágta a szájam szélét.

– Ha ettél, hadd vágja meg – felelte a víz is a nyúlnak.

Ekkor a nyúl elfutott a vízimanó-öreghez.

– Manóöreg! Idd meg a vizet!

– A víz mi rosszat tett neked? – kérdezi a nyúltól a vízimanó-öreg.

– A víz nem oltja el a tüzet.

– A tűz mi rosszat tett neked?

– A tűz nem falja fel a fűrakást.

– A fűrakás mi rosszat tett neked?

– Evés közben a fűrakás megvágta a szájam szélét.

– Ha ettél, hadd vágja meg! – felelte neki a vízimanó-öreg, a nyúl pedig továbbszaladt. Útközben találkozott két íjasemberrel.

Azokat is megszólította:

– Két íjasember! Nyilazzátok agyon a vízimanó-öreget!

– A vízimanó-öreg mi rosszat tett neked?

– A vízimanó-öreg nem itta meg a vizet.

– A víz mi rosszat tett neked?

– A víz nem oltja el a tüzet.

– A tűz mi rosszat tett neked?

– A tűz nem falja fel a fűrakást.

– A fűrakás mi rosszat tett neked?

– Evés közben a fűrakás megvágta a szájam szélét.

– Ha ettél, hadd vágja meg – felelték neki az íjasemberek.

– Megálljatok csak, megbánjátok még ezt! – fenyegette az íjasembereket a nyúl. Aztán még mérgesebben szaladt tovább. Útközben találkozott két asszonnyal. Az asszonyok éppen varrogattak.

Odamegy hozzájuk a nyúl, és rájuk kiált:

– Asszonyok, vágjátok el a két íjasember íját!

Az asszonyok megkérdezik tőle:

– Az íjasemberek mi rosszat tettek neked?

– Az íjasemberek nem nyilazzák agyon a vízimanó-öreget.

– A vízimanó-öreg mi rosszat tett neked?

– A manóöreg nem itta meg a vizet.

– A víz mi rosszat tett neked?

– A víz nem akarja eloltani a tüzet.

– A tűz mi rosszat tett neked?

– A tűz nem falja fel a fűrakást.

– Hát a fűrakás mi rosszat tett neked?

– Evés közben a fűrakás megvágta a szájam szélét.

– Ha ettél, hadd vágja meg!

– Megálljatok, varróasszonyok, majd elbánok én még veletek! – kiáltott rájuk is haragosan a nyúl, s szaladt tovább.

Útjában összefutott az egérrel. Az egér megijedt tőle, és beszaladt a vackába.

– Egér! Miért bújtál el? Szaladj, és rágd össze a varróasszonyok varrófonalait!

– Nincs nekem bajom a varróasszonyokkal – feleli az egér.

– Ha nincs bajod a varróasszonyokkal, akkor majd én rád uszítom a kutyát – mondja neki a nyúl.

– Ne hozd rám a kutyát! – visít fel rémülten az egér. – Megyek, megyek az asszonyokhoz.

Erre az egér csakugyan elszaladt az asszonyokhoz. Az asszonyok megijedtek tőle, és már messziről kiabálják:

– Elvágjuk a két íjasember íját!

Megszólalnak erre az íjasemberek is:

– Asszonyok, ne vágjátok el az íjainkat! Inkább agyonnyilazzuk a vízimanó-öreget. Megszólal a vízimanó-öreg is:

– Két íjasember! Ne nyilazzatok le! Ne lőjetek agyon! Megiszom a vizet.

Megszólal erre a víz:

– Manóöreg, ne igyál meg! Eloltom a tüzet.

Megszólal a tűz:

– Víz, ne olts el engemet! Felfalom neked a fűrakást.

Ezzel a tűz odakapott a fűrakáshoz, aztán elégette, felfalta az egészet. Utolsó szálig mind odaveszett. Elhamvadt az egész.

Így tett az egér igazat.

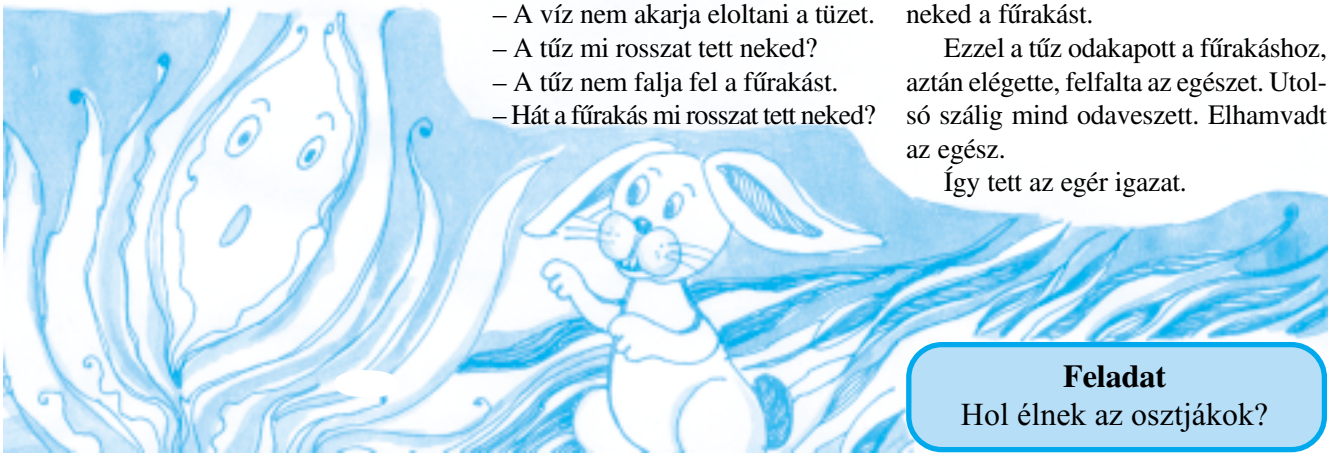

Feladat

Hol élnek az osztjákok?

Miért?

Miért nem lehet a tejjel fehéret festeni?

Mert nincs benne a fehér színezék, csak fehérnek látszik. Azért látjuk fehérnek a tejet, mert a benne úszó rengeteg parányi zsírcsepp és fehérjerészecske a szétszórt fény fehér visszaverődését okozza. Ha téli rajzot készítünk, a havat általában halványkékkel vagy lilával színezzük.

Tudod-e, hogy

a) a szárazföld egyötöde sivatag?
b) a sivatagok a Föld legforróbb és legszárazabb vidékei?
c) az év folyamán 250 mm-nél kevesebb eső esik?
d) az Egyenlítő környékén egész évben meleg van, és szinte mindennap esik az eső?
e) az Egyenlítőhöz közel eső területeket trópusoknak hívjuk?
f) a trópusi esőerdőkben él a Föld állat- és növényfajainak a fele?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Diós golyócskák

Hozzávalók: 25 dkg vaj, egy evőkanál kakaó, 10 dkg piskótamorzsa, 14 dkg dióbél, kristálycukor

Daráld le a piskótát és a dióbelet, és keverd össze! A vajat a porcukorral keverd ki, majd folytonosan kevergetve tedd bele a kakaót és a darált dióval elkevert piskótamorzsát. Körülbelül fél órára tedd hideg helyre, majd vizezd meg a kezed, és formálj golyócskákat az összekevert pépből! Hengergesd meg kristálycukorban, hűvös helyen hagyd száradni, és rakd bele papíros kosárkákba.

A karácsonyi asztal kedves dísze lehet.

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

December 22.

Mátyás király és Beatrix esküvője

Mindnyájan jól ismeritek népszerű királyunk, Mátyás király életét. Leginkább igazságszeretetéről, országerősítő tevékenységéről tanultatok.

Tudjátok-e, hogy felesége a szép olaszországi Beatrix volt?

1476. december 22-én a budai várban lévő Nagyboldogasszony-templomban I. Mátyás magyar király (uralk.: 1458–1490) feleségül vette a nápolyi

király lányát, Aragóniai Beatrixet (1457–1508). Mátyás nagy reményeket fűzött a házassághoz, az itáliai kapcsolatokon kívül azt remélte, hogy Beatrix trónörökössel fogja megajándékozni. Beatrix támogatta a humanista műveltség magyarországi elterjedését, de gyermeket nem szült, ezért Mátyással elhidegültek egymástól. Mátyás 1490-ben bekövetkezett halála után Beatrix nem támogatta Mátyás törvénytelen fiát, a trónörökös Corvin Jánost, hanem a neki házasságot ígérő II.Ulászló mellé állt. Ulászló és hívei azonban Beatrixet kijátszották, aki visszatért Itáliába, és Nápolyban halt meg.

A magyar művelődés nagy alakjai

Kőrösi Csoma Sándor (1784–1842)

Kőrösi Csoma Sándor híres magyar Ázsia-utazó, kiváló orientalista*, az MTA tagja, a tibeti nyelv első európai kutatója. Szegénysorsú székely családból származott, szolgadiákként tanult a nagyenyedi kollégiumban. Tanulmányait a göttingeni egyetemen fejezte be. 1818-ban tért vissza Erdélybe. 1819-ben gyalogszerrel, évi 100 Ft ösztöndíj birtokában indult Ázsiába, hogy felkutassa a magyarok őshazáját. Törökországon és Iránon keresztül örmény kereskedőnek öltözve 1821-ben Bokharába, majd Afganisztánon át Nyugat-Indiába és Kasmírba jutott. Itt ismerkedett meg Moorcoft angol tudóssal. Az ő ösztönzésére, részben vele együtt bejárta Tibetben a Himalája völgyeit, és megkezdte a tibeti nyelv és kultúra tanulmányozását. Lámakolostorokban élve 320 tibeti tudományos könyvet olvasott át, és 40 000 tibeti szót gyűjtött össze. Ő volt az első európai, aki behatolt a tibeti kultúra ismeretlen világába.

1830-ban a Bengáli Ázsiai Társaság meghívására Calcuttába ment, ahol gyűjtőmunkája eredményeit feldolgozva 1834-ben kiadta világszerte ismert tibeti–angol szótárát és nyelvtanát. Számos angol zsoltárt fordított tibeti nyelvre. 1842-ben újra útnak indult Tibet felé, hogy a lhaszi könyvtárban található forrásokban felkutassa a magyarok őskapcsolatait, de útközben megbetegedett és a tibeti határon fekvő Darjeelingben meghalt. Itt temették el.

* *orientalista* – keleti népek múltjával, nyelvével, műveltségével foglalkozó tudós

Ha szeretnétek többet tudni Kőrösi Csoma Sándor életéről, olvassátok el ***Dávid Antal A szolgadiák*** *című regényét.* (Móra Ferenc Könyvkiadó, 1983.)

Kezdetben vala a szó...

A mi nyelvünk

Sir John Bowring angol nyelvkutató sok nyelven beszélt, köztük a magyar volt az egyik. Számos magyar költeményt fordított le angolra. Anyanyelvünkről a következőket írta:

A magyar nyelv eredete nagyon messzire megy vissza. Rendkívül különleges módon fejlődött és struktúrája visszanyúlik arra az időre, mikor még a jelenleg Európában beszélt nyelvek nem léteztek. Egy olyan nyelv, mely szilárdan és határozottan fejlesztette magát matematikai logikával, harmonikus összeilleszkedéssel, ruganyos és erős hangzatokkal.

Az angol ember büszke lehet anyanyelvére, mely az emberiség történetére és múltjára utal. Az eredetén meglátszik az a különböző nemzetektől származó réteg, melynek összességéből kialakult. Ezzel szemben a magyar nyelv egy tömör kődarab, melyen a viharok a legcsekélyebb karcolást sem hagyták. Nem olyan, mint a naptár, mely a korral változik. Nincs szüksége senkire, nem kölcsönöz, s nem von vissza, nem ad, és nem vesz el senkitől. Ez a nyelv a legrégibb, legdicsőségesebb monumentje egy nemzeti egyeduradalomnak és nemzeti függetlenségnek, amit a tudósok nem tudnak megoldani, elhanyagolják mind a nyelvkutatásban, mind a régészetben. Az egyiptomi templomok mennyezete – mely egyetlen szikladarabból készült – megmagyarázhatatlan. Senki sem tudja, honnan származik, melyik helységből hozták ezt a furcsa, bámulatos masszát. Hogyan szállították és emelték fel a templom tetejére. A magyar nyelv eredete ennél sokkal csodálatosabb fenomén. Aki megoldja, isteni titkot fog analizálni, és a titkok első kezdete ez: kezdetben vala a szó, és a szó Istennél volt, és a szó lett az Isten.

Oroszlán-naptár

Keménypapírból készül színespapír-ragasztással. A száj két vonalát vágd át, húzd bele a hosszú papírcsíkot, melynek felgöngyölt végét gemkapoccsal rögzítetted. Dátumok helyett – ha úgy tetszik – fontosabb tennivalóidat is feljegyezheted rá.

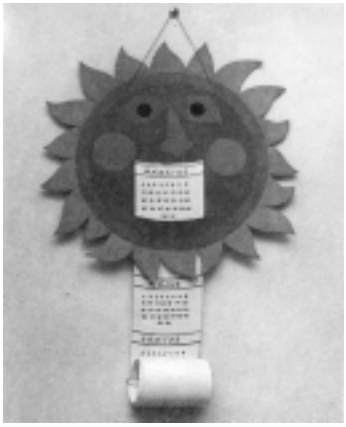

Postabontás

Szerkeszti: Kovács Erika

A 2006/2. szám megfejtései

17. oldal: a *Magyarázom a bizonyítványom* című elbeszélés szerzője Karinthy Frigyes.

20. oldal: Zelk Zoltán

22. oldal: a mesével kapcsolatban a Kecskére bízta a káposztát közmondás juthat eszünkbe.

23. oldal: az állatöv szerint a Halak hava február 20-tól március 20-ig tart.

29. oldal: Ki ő? Alekszandr Sztyepanovics Popov

Kakukktojás: *gyufa*, mert egyjelentésű szó, a többi többjelentésű, a *sziámi*, mert nem kutyafajta, és a *Kékestető*, mert nem Kárpátalján található, hanem Magyarországon.

Játék a betűkkel: stréber, strucc, stratégia, strand, strófa, stressz, strigula, strapa, strázsa, struktúra stb.

Számkereső: 15 (A vonal alatti számokat hozzáadjuk, a felette levőket kivonjuk)

Van szimmetriaérzéked? A kérdőjel helyére az üres kör kerül.

A 2006/3. szám megfejtései

17. oldal: a kréta finom szemcséjű fehér mészkő.

20. oldal: télen velünk marad a veréb, a vörösbegy, a cinege, a harkály, a varjú, a rozsdafarkú, a tengelice stb.

22. oldal: irokézek, apacsok, komancsok, mohikánok, sziúk, cserokik, navahók.

23. oldal: a mese olvasásakor a *Ne ítélj első látásra*, a *Nem a ruha teszi az embert vagy az Utolsókból lesznek az elsők* közmondások juthatnak eszünkbe.

29. oldal: Bendegúz dominózik: a „b” jelzésű dominó nem illik a körbe.

Bendegúz pecázik: egerünk harcsát szeretne kifogni.

Bendegúz újítása: Bendegúz a fizikát akarja a meditáció segítségével elsajátítani.

Keresd meg a képen a két egyforma képkockát! az a-1 és a c-4 egyforma.

Nyerteseink: Barta Ádám, Barta Antal és Deák Julianna (Fornos), Ember Nikoletta (Nagyszőlős), Papp Mónika és Barabás Anzselika (Aknaszlatina), Bilák Krisztina (Munkács), Badó Edina és Deák Gyöngyi (Rafajnaújfalu), Béres Bianka, Birkner György és Juhász Gergő (Rát).

2006/3. számunkban olvashattátok Nadar Kekelidze *A kordé, a kucsma meg a tőr* című elbeszélését. Azt kértük, ha volt hasonló kalandotok – ti békítettetek, vagy titeket békítettek – írjátok meg nekünk.

Volt már néhány hasonló kalandom. Egyszer a két barátnőm összeveszett egymással. Az egyik azt mondta, ha barátkozom a másikkal, ő nem lesz a barátnőm. A másik is ugyanezt mondta. Szóval nem tudtam, hogy kivel barátkozzam. Először azt tettem, hogy egyikőjükkel sem barátkoztam egy ideig. Már nagyon unatkoztak, mindenkinek volt barátnője az osztályból, csak nekik nem. Így egy kis idő múlva kibékültek egymással, és én is velük. Lehet, hogy rosszul tettem, hogy nem barátkoztam egy ideig velük, de később mind a hárman nagyon jó barátnők lettünk.

Papp Mónika, 6. oszt. Aknaszlatina.

Ki ír nekem?

Levelezni szeretnének

Hudák Attila (Ungvári járás, 89460 Tiszasalamon, Virág u.2.) 10 éves. Szereti az Irkát, szeret olvasni és írni. Kedvenc időtöltése a kerékpározás, a zenehallgatás és a számítógépezés. 9-11 éves lányok leveleit várja.

Mászkály Beáta (Ungvári járás, 89502 Csap, Vasutas sugárút 2v/1.) 10 éves. Kedvenc tantárgya a matematika, a magyar nyelv és a torna. Gyűjti a szalvétákat, a matricákat és a plüssállatokat. 9-11 év közötti lányok és fiúk leveleit várja.

Krivjányik Alexandra (Ungvári járás, 89502 Csap, Béke u. 21/74.) 13 éves. Hobbija a zenehallgatás, szeret táncolni és röplabdázni. Gyűjti a szalvétákat és a bélyegeket. 11-15 év közötti lányok és fiúk leveleit várja.

Tóth Viktória (Ungvári járás, 89502 Csap, Vasutas sugárút 2v/2.) 14 éves. Kedvenc időtöltése a zenehallgatás, gyűjti a szalvétákat. 14-16 éves lányok és fiúk leveleit várja. Ígéri, hogy minden levélre válaszol.

Jendrék Tímea (Ungvári járás, 89432 Szürte, Vasút u. 5.) 13 éves. Hobbija a tánc, szeret zenét hallgatni és sportolni. 13-15 éves fiúk-lányok fényképes levelét várja.

Katona Emília (Ungvári járás, 89463 Nagydobrony, Tábla u. 6.) 13 éves. Kedvenc időtöltése: zenehallgatás, táncolás, rajzolás és tanulás. Kitűnő tanuló.

Darcsi Anikó (Munkcsi járás, 89672 Fornos, Arany János u.18.) 9 éves. Kedvenc időtöltése a varrás, szeret tanulni, rajzolni.

Bara Erika (Ungvári járás, 89463 Nagydobrony, Fő út 39.) 13 éves. Kedvenc időtöltése: zenehallgatás, rajzolás, táncolás és tanulás.

Ne tegyétek!

Gyakran kapunk olyan levelet, amelyben a rejtvények megfejtéseit nem külön lapon küldítek el, hanem kitépitek a szükséges oldalt az Irkából. Ne tegyétek! Őrizzétek meg a lapszámokat, hisz hetek vagy akár évek múlva is elővehetitek, s találhattok benne kedvetekre való olvasnivalót.

Sőt, az is lehet, hogy a Ti gyerekeitek is lapozzák majd egyszer az Irkát…

Kedves Irka!

Most írok neked először. Nagyon szeretem a verseidet. Minden versed, meséd elolvasom és a rejtvényeidet megfejtem.

Nagyon szeretem a *Tudod-e?* és az *Aranyhal* rovatot is.

Manyura Bianka, Nagydobrony

A Mikulás

December van, eljött a te napod,
mikor erre jársz, eléd szaladok.
Anyukám azt mondta, elindult már a szán.
Nagyon várunk téged, igazán!

Tudod, Mikulás, annyira örülök,
Nem zavar ma sem a hideg, sem a köd.
Csodálatos lesz ez a mai nap.
Gyere el hozzánk minél hamarabb!
A gyerekek közt oszd szét, amit hoztál,
Csak arra kérlek, virgácsot ne adjál!

Botos Bettina
Fertősalmás, 5. osztály

Itt a tél

Itt a tél,
és fúj a szél.
Csak a hónak kellene már hullania!
Szánkóznának a gyerekek,
síelnének a felnőttek.
S akkor mindenki
együtt tudna játszani!

Csopák Beáta
Tiszasalamon, 6. osztály

Itt a tél

Itt van a tél, itt van hát
csupa fehér már a táj.
Befagyott a tó jege,
korcsolyázni most lehet.
Ennek örül sok gyerek,
mert szánkózni lehet.

Izsák Andrea
Beregsom, 7. osztály

Jézus születése

Ma született Jézus
Karácsony estéjén,
Jászolban, mint koldus,
Mint zsidó, mint szegény.

Először jöttek
A hű pásztorok,
Ajándékot tettek
Jézus jászlához.

Aztán még eljöttek
A napkeleti bölcsek,
Ajándékot hoztak
A csecsemő bölcsnek.

Ünnepeljük tehát,
Jézus születését,
Minden éven át,
Szent-karácsony estén.

Kopasz Dániel
Gecse, 6. osztály

Manyura Bianka,
Nagydobrony

Az üveggömbbe zárt hóember története

Egyszer volt, hol nem volt, talán nem is olyan messze, mint gondolnánk, élt egy Hóember. Ez a Hóember egy üveggömbben lakott az Északi-sarkon, ahol mindig esik a hó. Ötödik éve élt az üveggömbjében, és nagyon boldog volt, annak ellenére, hogy még az öt centi magasságot sem érte el. Azért volt boldog, mert volt egy korcsolyája. Ahogy korcsolyázott a fehér havazásban, kivillant a piros sapkája, zöld kesztyűje és sála. Vidáman korizott, nem is gondolta, hogy egy kislány állandóan figyeli.

Egy napon, mikor reggelizni készülődött, hirtelen sötétség lett. Nagyon megijedt a Hóember. Kinézett üveggömbjéből, és egy orrot, két szemet és egy szájat látott. Megdöbbent, és meg is ijedt, de a kislány, akié az arc volt, megnyugtatta a Hóembert.

– Tőlem nem kell félned! Én a barátod vagyok!

A kislány mosolygott a Hóemberre, így ő is kedvesen nézett rá. Megbarátkoztak, és a Hóember bemutatta a kislánynak az ő Üveggömb-világát.

Tóth Bettina, Rát

Tekeredik a kígyó...

Tekergő sárkány

A játékosok fölsorakoznak egymás mögött, kezüket az előttük álló vállára téve. Az első játékos lesz a sárkány feje, az utolsó pedig a farka. A fej igyekszik megérinteni az utolsó játékost, a törzs azonban megpróbál úgy tekeregni-kanyarogni, hogy ez ne sikerülhessen (a sornak nem szabad szétszakadnia). Ha a fej mégis megfogja a farkat, az első és utolsó játékos szerepet cserél.

Hernyó

A játékosok egymás mögé guggolva megfogják az előttük álló bokáját. A hernyó indulásra kész! Kezdetben lassan halad, később felgyorsul, jobbra-balra kanyarog, ameddig csak bírja.

Kígyózás

A játékban részt vevők két sorban leülnek a földre egymás mögé, lábukat rézsútosan előre nyújtják, és egymás derekába kapaszkodnak: kész a két kígyó! Adott jelre mindkét kígyó elindul a kijelölt cél felé. Az győz, amelyik előbb „kígyózik be” a célba anélkül, hogy szétszakadna.

Kígyóüldözés

Kiolvasunk egy játékost. Ő lesz a kígyóbűvölő. 4-6 m hosszú kötelet adunk a kezébe (lehet ez 2 db ugrókötél is egymáshoz kötve).

A többiek szétszórtan állnak fel.

A játékvezető jelére a kígyóbűvölő – egyik kezében a kötél végével – sétálni kezd, közben a kötelet maga után húzza és jobbra-balra rángatja. A többiek igyekeznek megfogni a kígyó, azaz a kötél végét. Aki meg tudja fogni, az szerepet cserél a kígyóbűvölővel.

Az győz, aki többször volt bűvölő.

Híres magyar utazó

1. Szellemi sport. 2. Nem egész szám. 3. Huszárok fegyvere. 4. Pénzt ad ki. 5.Kerek szám. 6.…viadal. 7. Kis medve. 8. Hull. 9. Eszes. 10. Feltesz. 11. Közel-keleti nép. 12. Fontos élelmiszer. 13. Szégyenít. 14. Szülő. 15. Ránc. 16. Láb része. 17. Láb része.

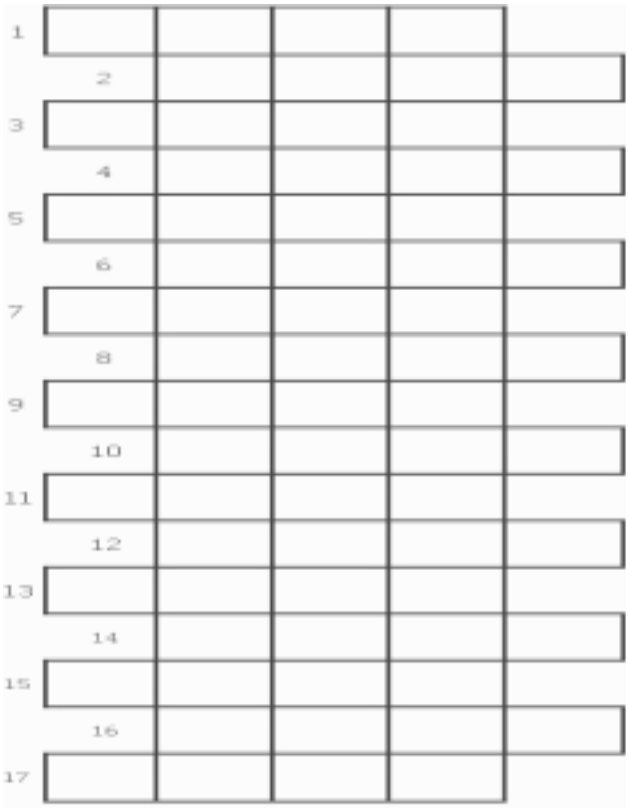

Tudjátok-e, mi volt a híres utazó utazásának célja?

Zoli és a bolt

Hogy jut el Zoli hét lépésből a boltig? Megtudod, ha a meglévő *Zoli* szót mindig egy betűvel módosítod.

Segítségül megadjuk, hogy a 3. lépés vízilabda, az 5. lépés a gyapjúruhák legfőbb ellensége.

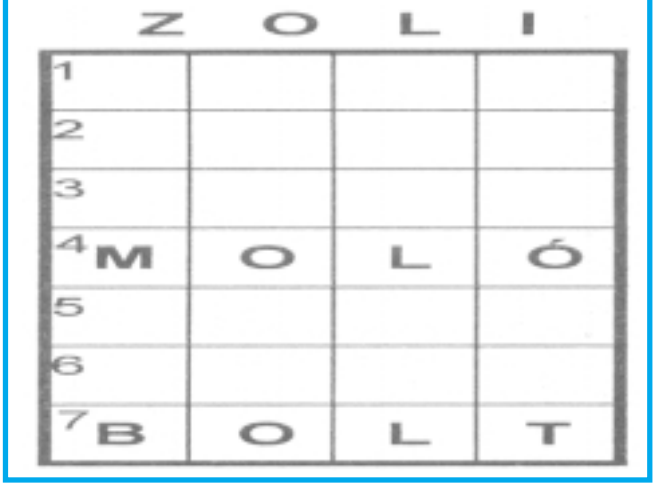

Kitöltőcske

Vízszintes: 1. Északi férfinév. 4. Ott lenn. 6. Ring. 8. Nevelő. 9. Latyak. 10. A -ve párja. 12. Újság. 13. Rejtjelkulcs.14. Cipészszerszám. 15. Nagyon régi. 17. Skálahang. 18. Nagyobb település (bec.). 21. Gyógytea alapanyaga lehet. 22. Lóbiztató szó.

Függőleges: 1. Tartozik. 3. Hibásan jegyez. 4. A nagy varázsló. 5. Latin kötőszó. 6. Állat fejét díszítheti. 7. Dedó. 8. Lentebbi helyre. 11. Állami illeték. 15. Idős. 16. Becézett István. 19. Azonban. 20. Kicsinyítő képző, a -ke párja.

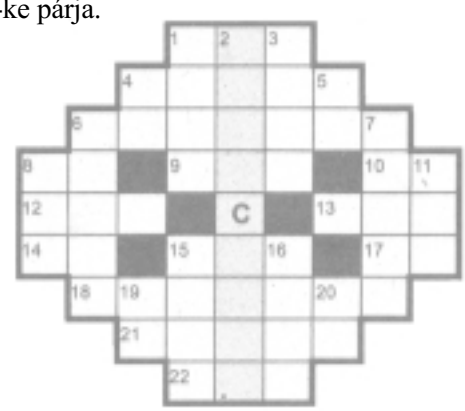

Állatos rejtvény

Kösd össze a két oszlop megfelelő szavait! Ha helyesen dolgoztál, állatfajtákat kapsz megfejtésül.

1. betűző	**A. szalamandra**
2. búbos	**B. pók**
3. vörös	**C. cincér**
4. kanalas	**D. lepke**
5. réti	**E. sas**
6. kaszás	**F. cinege**
7. dolmányos	**G. hangya**
8. citrom	**H. gém**
9. gyalog	**I. varjú**
10. foltos	**J. szú**

Cukorkás feladat

Egy zacskóban 18 szem színes cukorka van. Közülük 9 zöld, 6 piros és 3 sárga.

Hány cukorkát kell kivenni ahhoz, hogy legalább 3 azonos színű legyen?

Beküldési határidő: 2007. január 25.

Madáretető

Tündérujjak

Télvíz idején az ablaknál állva a meleget adó radiátor teszi kellemessé a benti létet. Kinn a zord hideg télben, a fagyott talajon, a kopár fák ágaira rárepülő madarak sanyarú sorsának jobbá tételét már nyáron – kora ősszel segíthetitek, ha gondos állatbarát módjára, előre madáretetőt készítttek a hideg napokra. Ám még most sem késő!

Hulladék faanyagok felhasználásával készíthettek madarak számára életmentő eledeltartókat. Az intenzív etetésre csak a zord fagy és összefüggő hótakaró esetén van szükség, ilyenkor a kis vendégeknek a megszokottnál is több energiára van szükségük – már az életben maradáshoz is. Lehet szó vörösbegyről, aprócska cinkéről, feketerigóról és még sokféle kedves madárkáról, akik megtelepedhetnek a kertetekben vagy akár az ablakokban, ha rendszeresen gondoskodtok az etetésükről.

Mit rakjunk az etetőbe?

Olajos magvak (napraforgó, tökmag), kalászos termések (búzaszemek, kukoricadara) rendszeresen kerülhetnek az eledeltartókba. Az eleség sose kerüljön a hóba, mindig olyan helyre kell tenni, ahol szárazon marad. Energiában gazdag (és kedvelt) még az adagolt, nyers szalonnacsík is.

A madáretető készítési procedúra lehet közös hétvégi, családi program vagy csoportos foglalkozás is. Magasba való madáretető kihelyezését is bízzátok felnőttekre.

Jó barkácsolást és sok-sok tollas barátot kívánunk mindenkinek!

DÖNGICSÉLŐ
ÓVODÁSOK MELLÉKLETE · SZERKESZTI GABÓDA ÉVA

Fésűs Éva

Álmodik a fenyőfácska

Álmodik a fenyőfácska
odakinn az erdőn.
Ragyogó lesz a ruhája,
ha az ünnep eljön.
Csillag röppen a hegyre,
gyertya lángja lobban,
dallal várják és örömmel
boldog otthonokban.
Legszebb álma mégis az, hogy
mindenki szívébe,
költözzék be szent karácsony
ünnepén.

Gazdag Erzsi

Hóember

Udvarunkon ablak alatt
álldogál egy fura alak.
Hóból van a keze, lába,
fehér hóból a ruhája.
Hóból annak mindene,
szénből csupán a szeme.
Vesszőseprű hóna alatt,
feje búbján köcsögkalap.

Elek István

Karácsony

Halld a csengő szép szavát, mily vidáman száll,
fényes titok ajtaját nyitja, nyitja már.
Tárul ajtó, tárul szív, zendül a szoba,
Tündökölve ott virít a szép karácsonyfa.
Mennyi gyertya, mennyi dísz, mennyi csillogás,
köszönjük jó Istenünk, hogy ez ily csodás.

Karácsonyköszöntő

Karácsony estéjén az a kívánságom,
legyen boldog mindenki ezen a világon.
Itt is, ott is, mindenütt, legyen igaz béke,
öröm, boldogság lakozzék az emberek szívében.
Ragyogjon ma minden szoba gyertyafénytől,
fenyőfától, amit angyal hoz az égből.
Teljesedjen minden óhaj, minden álom,
Legyen boldog minden házban a karácsony!

(népköltés)

Mikulás

Ugye mindenkit meglátogatott a Mikulás? Ha szeretnétek, hogy jövőre is eljöjjön, tanuljátok meg a papírból hajtogatott Mikulás elkészítését. Hogy még szebb legyen, rajzoljátok meg a Mikulás arcát!

Fej

A fej 7,5x7,5 cm-es, a kabát 15x15 cm-es piros papír, a pásztorbot 15x4 cm-es sárga papírból készül

1

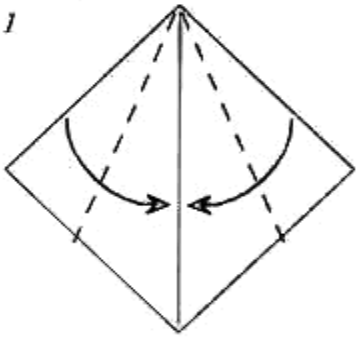

Behajtjuk a széleket középre.

2

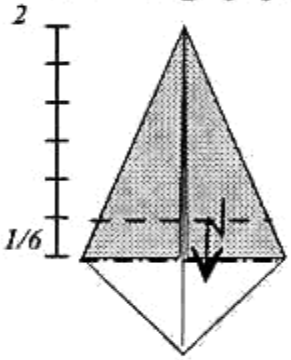

Felhajtjuk, majd vissza.

3

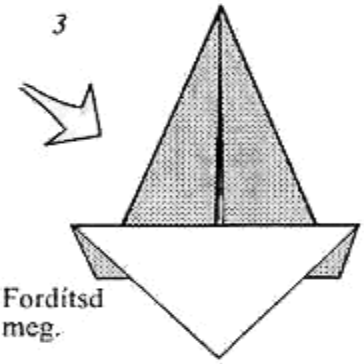

Fordítsd meg.

4

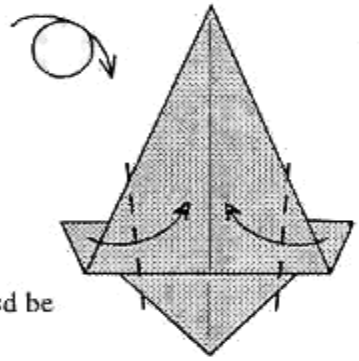

Hajtsd be

5

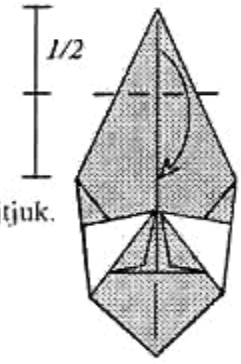

Lehajtjuk.

6

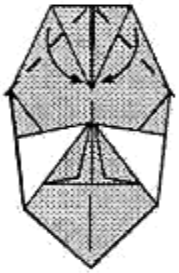

A széleket a közepéhez hajtjuk.

7

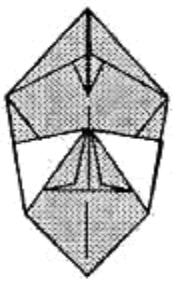

Megfordítjuk.

8

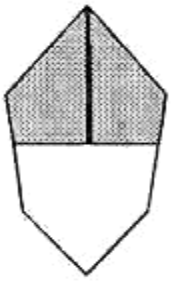

Felragasztjuk a testre.

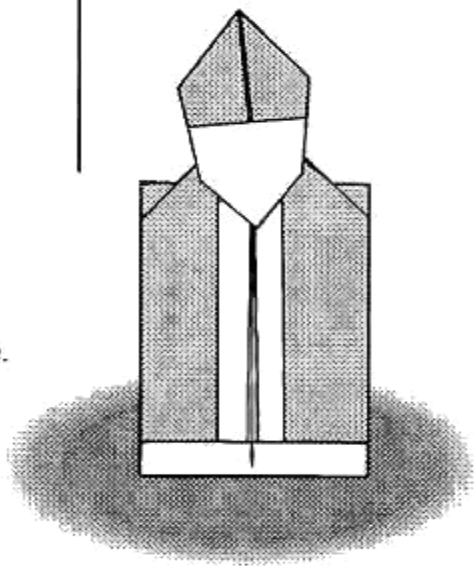

Test

1

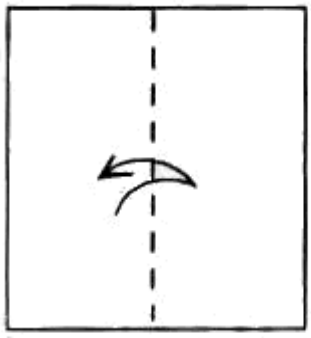

Felezőt hajtunk, majd vissza.

2

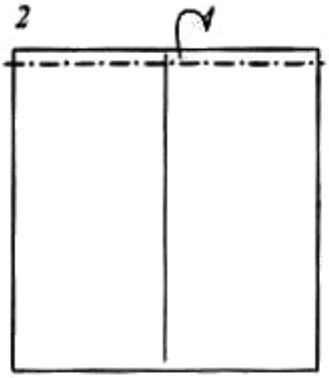

Visszahajtunk egy peremet.

3

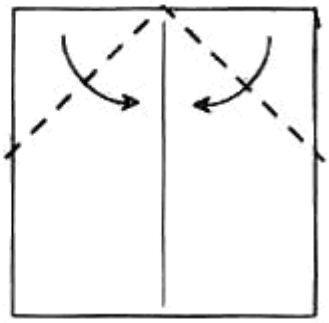

Lehajtjuk a sarkokat.

4

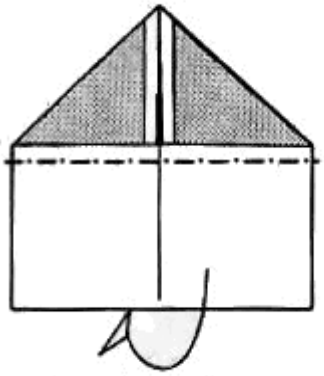

Áláhajtjuk az alsó szélét.

5

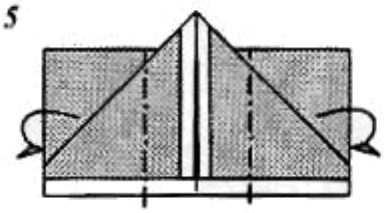

Hátrahajtjuk az oldalakat.

6

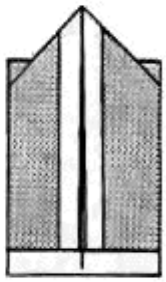

Felragasztjuk a fejet.

Pásztorbot

1 2 3

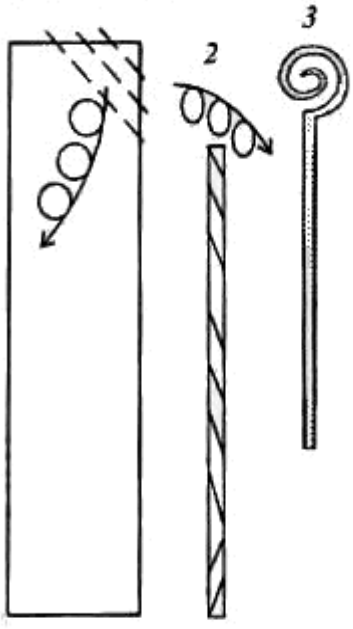

Csavarással alakítjuk ki a botot.

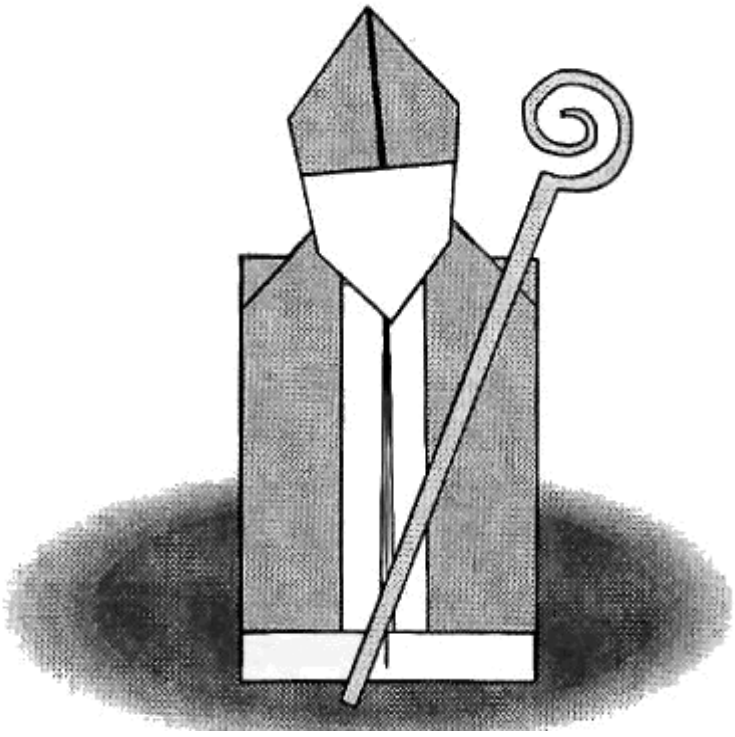

Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?

(Arany László nyomán)

A disznó egyszer kapott valami kutyabőrös írást, szabadságlevelet. Őrizte, mint a szeme fényét, éjjel-nappal magával hordta; egyszer azonban el kellett neki menni messzi útra, nem vihette el a szabadságlevelet. Gondolkozott rajta, mit csináljon vele, utoljára is arra határozott, hogy odaadja legjobb komájának, a kutyának, majd megőrzi az, míg ő odajár. Őrizte is a kutya hűségesen jó ideig, de egyszer neki is dolga akadt, neki is el kellett menni. Az írással mit volt mit tenni? Nem volt más ismerőse a macskánál, annak adta oda őrizni. Egy ideig őrizte is a macska, de biz ő hamar megunta, szeretett volna egy kicsit átmenni beszélgetni a szomszédba. Gondolkozott rajta, hova tegye az írást. Már nem volt senki, akire bízhatta volna; kapta magát, felvitte a padlásra, eldugta a gerincgerenda mellé, azzal, mint akinek rendben van a szénája, átment a szomszédba. Estefelé hazament, kereste az írást, de biz azt egészen összerágták az egerek. Mikor a kutya hazament, nem tudott vele beszámolni, se aztán a kutya a disznónak. Ettől az időtől sohase tudott a disznó jó szemmel nézni a kutyára, se a kutya a macskára, se a macska az egérre.

Adjon Isten minden jót

Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben:
Jobb üdőt, mint tavaly volt,
Ez új esztendőben;
Jó tavaszt, őszt, telet, nyárt,
Jó termést és jó vásárt
Ez új esztendőben;
Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben:
Zsíros esőt, kövér hót,
Ez új esztendőben;
Bő aratást, szüretet,
Egészséget, jó kedvet
Ez új esztendőben!

(Népköltés)

Betlehem, Betlehem

Betlehem, Betlehem, a te határidba
Érkezett Mária rongyos istállóba.

Leül a szénába, mint a bús gerlice,
Elkészíti magát a boldog estére.

Egy angyal, egy angyal újságot hirdetett:
Betlehem várában kis Jézus született.

Hideg szél fújdogál; jaj, de nagyon fázik.
A kisded Jézuska értünk siránkozik.

(Népköltés: Szelőce, Nyitra megye)